

pont. filio procedente: exceptusq; publice in senatu, pontificē, deinde patres more suo con-
salutavit: mox custodiae traditus est, donec ab Alexandro successore ablatū Carolus VIII
rex Gallorum hinc secum Neapolim duxit, qui paucis post diebus ueneno extinctus, ma-
ximi initium mali nobis fuit: nam rem tutam fore Christianis frater per oratorem pontifici
receperat eo incolumi, Igitur anno MCCCCXCVIII, excursions in Carnorum regio- *Carni*
nem transmissio Taliauento fecit: multa fidelium milia trucidauit. Biennio deinde post lon- *Methone*
ga obsidione Methonem cepit, omnibus ad unum oppidanis cum praefule necatis, frustra *capta.*
subuenientibus Venetis. Postremo Gallorum classem suppetias ferentem apud Lesbum
perdidit: quae singula alijs etiam in locis mihi repetita.

R. VOLATERRANI COMMENTARIORVM
VRBANORVM LIBER VIII.

ILLYRICVM

ILLYRICI ab Illyrio Cadmi & Hermionis filio, ut tradit Eustathius,
cognominati, quorum sepulchrū prope Ceraunia cernitur. Huc enim
ē Thebis profecti in serpentes mutati fuerunt, postq; Cadmus Mar-
tis draconem, qui Dyrce custodiebat, interfecit. Ratio fabulae, ut idem
dicit, quod homo Graecus & politicus mores induerit barbaros, & ui-
ctum ferinum. Appianus autem aliam repetit originem: Polyphemo
uidelicet & Galatae tres fuere filij, Celtus, Galatus, & Illyrius, qui to-
tidem constituere populos. Illyrio deinde filij, Achilles, Autarius, Dar-
danus, Medus, Taulantius, Perrhebus: filiae quoq; Partha, Daorta, Dasara: à quibus Tau-
lantij, Perrhebij, Achillei, Autarici, Dardani, Medi, Partheni, Dasarici, Darsij prodire. Au-
tario ipsi Pannonius, uel Pæonus potius, & Scordiscus filius fuit. Pæoni uero Tribalus, à
quibus pariter nationū cognomina traducta sunt. Hæc ille. De Illyrijs Florus ait, quod pri-
mo bello Punico, regnante Teuca muliere, populationibus non cōtenti, licentiae scelus ad-
diderunt, legatos Rom. securi percusserunt, praefectos nauium igni cremauerunt, idq; quo
indignius fieret mulier imperabat. Itaq; Cn. Centimala duce, late superati fuerunt. De ea-
dem regina quae Agronis regis uxor fuit, Polybius sic ait: Illyrij saepe eos qui ex Italia nauī
gabant, & ex Phoenice mercatores deprædabantur, Romani conquestum ad Teucam re-
ginam P. Iul. & T. Coruncanum miserunt: alterum eorum liberius locutum, postea disce-
dentem in itinere iussit interfici contra ius gentium. Ita missus Cn. Centimala cum exerci-
tu Teucam superauit, illa sese in urbem Rhizonem recepit, & procul à mari in ipsa Rhizo-
nis fluij ripa pacem fecit, hac conditione ut tributum daret, omni Illyrico excederet, pau-
cis exceptis locis, ut non ultra Lissum ei nauigare liceret. De Illyrijs postea, uti Liuius testa-
tur, L. Manlius praetor capto Gentio rege qui rebellauerat, triūphauit. Deinde Scipio Na-
sica conf. expugnato Delminio, unde Delmatē dicti sunt, amplissima ciuitate. Mox Q. Me-
tellus cognomento Delmaticus. Postremo Asinius Pollio Augusti tempore, Salonā oppi-
do munitissimo in potestatem recepto. Insequentibus uero temporibus Sclauī dicti sunt, à
Graecis autem Sclaueni, de quorum origine Procopius Graecus author sic scribit: Sclaueni
gens Scythica Iustiniani tempore in Illyricum irruere, multasq; strages ediderunt, contra
eos imperator exercitum misit Germanorum, qui multos ex eis interfecerunt. Sclaueni ni-
hilominus praedas egerunt, & incommoda multa uicinis intulerunt. Istrumq; nequeunt
transire, se domum receperunt. Postea uero paulatim Gepidis militantes supra capita om-
nium emerfere, ac Istrum transeuntis imperij Rom. loca occupauere, interq; Illyricos con-
stitere. Catalecto utitur semiscythico ac proprio in sacris usq; literis ac sacrificijs, cōcessio
ne pont. ac sancti praefulis eorum Cyrilli. Magistratus ac principes Banos appellāt. Domi-
natur nunc partim à Pannoniorum regibus, partim à Venetis, ligneis habitant plerūq; æ-
dificijs culmo contectis, praeter paucas littorales urbes in quibus humanius degunt: tellu-
rem optimam colunt: ubi, teste Aristotele, bis grauidæ pecudes & quater in anno tonden-
tur. Regionem omnem Rom. ut est author Rufus, in prouincias XVII. diuisere. Norico-
rum II. Pannoniorū totidem, Valeriam, Samensem, Delmatiam, Mœsiam, Dacorum II.

Teuca regina
Agronis uxor
Cn. Cētimala

L. Manlius
Gentius
Scipio
Nasica
Qu. Metel.
Asinius
Sclauorum
origo.
Sclaueni

Bani magi
stratus.

Illyrici
diuisio

Sub ditione Macedoniae sunt VII. Macedonia, Theffalonicensis, Achaia, Epiri II. Latitudo totius Illyrici Plin. pass. mil. CCCXXV. ab Arfia usque ad Drinum DCCC. Adrius mons Straboni mediam, ut Apenninus Italiam diducit, hinc Adriaticum, inde Pannonias respiciens. Mutat autem Ptolemæo in itinere nomina, Odra, Carnus, Bebius, Albanus, Adulas, Gerius, Scardus, pro uarietate regionum appellatus. Hunc præter Rufum diuus Hieronymus, Alpes Iulias uocat, quendam describens locum, Inter Constantinopolim, inquit, & Alpes Iulias. Duobus principalibus abluitur tota regio fluminibus, Sauo, & Drauo: citra Adriam uero alijs minoribus, Edanio, Ticio, Narone, Rhizone, Drilone, Drino, omnibus in Adriaticum erumpentibus sinum. Populi autem inter idem mare ac montes hi ferè nominant, Iapydes, Liburni, Illyrici, Delmatae, Dryopes, Cerauni, Iatae, Chelidonijs, Hyelles, confusi ferè omnes. Iapydum, & Liburnorum ciuitates XXXIII. conuentum Scardonitanum petebant. Ius latij habebant, ut author Plin. Iapydes ex Gallis Illyricisque nati cum latrocinarentur uicti ab Augusto, ut idem refert, fuere. Hyelles Chersonnensum habet teste Apollodoro, qui Hyllis appellatur, habens ciuitates XV. Ad hos Argonautæ descenderunt, ab his etiam Iason didicit tripodam Phœbi eò aduectum abscondere, quod fatum erat illam terram inexpugnabilem fore ubi Tripodas esset: dicti ab Hyllo Herculis filio, & Melitæ Ægei fluminis filia: qui apud Phæacas natus non tulit esse sub Naufithoo. Itaque cum parte Phæacum uenit ad Cronium mare, author Eust. Delmatarum oppida ad LX. fuisse, ex magna parte ab Augusto incendio uastata testatur Plin. ex his in ora post Arfiam ponuntur Ptolemæo, Aluona, Flamona, ubi flumen hodie uocatur. Senia, nunc Signia, qua breuiore itinere ex Italia transmittunt Pannonias petitori. Enona nunc Nona. Phanates, qui sinui Phanatico nomen dederunt, ius latij habebant. Iadera colonia, pro qua bellum diuturnum inter Venetos & Pannonios. Scardona incolum adhuc nomine, ubi olim conuentus. Sicum nunc Sibinicum, Spalatum, Plinio commemoratum, olim Diocletiani palatium. Eusebius in Chronicis. Diocletianus haud longe à Salona in uilla sua palatio moritur. Hinc Halmiffa octo ferè passuum mill. procul, arce nobilis, Ciclodie uocata: inter quam & Spalatum tractu maritimo ad montes usque pertinet gens, quæ quod Diocletiani genere se ortam iactat, eorum locum politicam quasi remp. appellant, iuribusque suis uiuunt in hodiernum diem, senatu Veneto permittente. Sinus deinde panditur Chelonijs: Narona colonia Plinio, hodie Narenta ad nihilum ferè redacta. Naro quoque fluuius eidem ponitur, Ptolemæo Narbo, & Straboni Varo, in utrisque menda. Epidaurum à Gothis dirutum colonia Rom. è cuius ruinis Ragusia iuxta ædificata, libera nunc ciuitas, tamen Turcis tributaria. Hoc Epidaurum Pausanias & Strabon Limiram cognominant, quod portuosum sit: alterum Epidaurum in Peloponneso, ubi Æsculapij templum. Rhizinium Plinio, Polybio autem Rhizo oppidum ciuium Rom. & amnis, ubi nunc Catharum cernitur, arce Venetorum renouatum oppidum. Butuauium Plinio, Ptolemæo Butua, priscum retinet nomen, à Cadmo Ægyptio condita: dicta quod bubus ad currum iunctis huc commigrauerit, uel à Buto Ægypti ciuitate, author Stephanus. Antibaris nouo nomine urbs metropolitana, quæ ex Docleatium uicina ciuitate ruinis creuit. Præsul est unus nunc utrisque. Olchinium, quod antea Colchinium dictum est, à Colchis conditum, ut author Plin. nunc Dulcinensis ciuitas: deinde Drino fluuius, Plin. Ptolemæo Drilonis est quæ Bolianam Delmatae appellant. Post eum Drinus Delmatiae Albaniaeque terminus. Est item alter iuxta minor, eiusdem nominis, qui lacum efficit, in Drilonemque exit. Post Drinum uero Lissum oppidum ciuium Rom. ab Epidauro. C. mil. pass. distans, ut author Plin. nunc Alexiensis dicitur ciuitas: de qua de quoque alijs in Albania locis (nam & Albanos eos Ptolemæo uocat) in Macedonia dicemus. Intus autem sunt oppida, Scodra ciuium Rom. à mari. XXX. pass. mil. distans, ut Plin. nunc Scutarensis ciuitas, ante hos annos XXX. à Venetis possessa: deinde à Mahumete Turca ingenti obsidione pressa, ac demum in pacis conditione recepta. Delminium, unde Delmatae appellati, supra Liuius commemoratum, nunc Damna uocatum, haud longe à Scodra. Salona à Pollione, ut supra dixi, expugnata. Tribullum Plin. nunc Tribunien sis præsul in Codice descriptus. Diocleata, ubi nunc Diocletensis urbs diruta, falso à quibusdam Diocletiani ædificium existimata, quando Plinio ponantur. Supra Istros Carni sunt Iata regio, à Foroiulien sibus incipiens atque ad montana pertinens: Germani eam Carinthiam uocant, quasi Carnithiam, corrupto uocabulo, quæquam nonnulli alteram faciunt: eadem tamen est gens, Delmatica quidem, & ducibus Austriae subiecta. In hac Iulium Carnicum Ptolemæo

Ptolemæo Plinioq; quod ex loci situ Golithiam quidam esse contendunt; cui præfuit ætate nostra Henricus comes uir turpissimus, æque corpore atq; animo, qui filios indolis longe melioris, ac matris nobilitatem referentes reliquit. Est etiam in hac Labatum oppidum ex nomine fluuij uicini, quem Plin. Neuportum appellat, unde descendit Argo nauis ad Istros. Delmata Lublanam hoc oppidum uocant ex Lugea uicina palude. Hanc regionem in primis bonam fertilemq; esse Ludouicus imperator monstrauit, qui ei Arnolphum primogenitum filium ducem constituit. Modrusa quoque nouo nomine ciuitas in hac parte inter montes sita est. Magistratum habent Carniti archiducem, Australibus hodie subiectum. Morem præterea hunc barbarum, ut non solum in furto deprehensum, sed furti suspectum extemplo suspendant; post triduum de suspitione iudicant. Si iure mortuum animaduertent, pendere eum sinunt: si minus, contumulant, eiq; iusta faciunt. Proxima huic Iapidia, quam Stiriam nunc uocant, licet Pius pontifex eam Valeriam putat: ego uero ex descriptione Rufi, Valeriam potius Croatiam dixerim, inter Danubium & Drauum. In hac Cilia est ad Sauu ripam, urbs, uti apparet ex uestigijs, antiqua. Nam inscriptiones in ea plures nominum Rom. apparent: oppidani à Sulla conditam dicunt, uocariq; Sullacem, nulla tamen autoritate quam sciam. Nam fortè ea fuerit aut ex etus ruinis, quam Ptolemæus non longe ab hac ponit, Celiam appellatã. Huic comes imperat Australibus ducibus subiectus. Is fuit ætate nostra Fredericus uir facinorosus, qui pellicis causa nobilem ac probam uxorem interfecit. Quumq; sub Nicolao v. Romam ad iubileum uenisset, nec melior propterea factus esset, rogatus quid ei profectio contulisset, ut non prioris sim oblitus artis inquit: Nam & tutor meus ad crepidas item redijt, qui mecum iter fecerat. Filiam habuit Bararam, quæ Sigismundo imperatori nupsit, filiumq; Vlricum haud patre meliorem. Is est qui tutor postea Ladislai pueri fuit, de quo in Pannonia mentionem faciam. Ex Stiria sal in Germaniam asportatur.

DE INSVLIS ILLYRICI

INSVLAS autem Illyrici amplius mille frequentatas Plinius dicit. Potissimã nunc Tragurium. Alterum in ora fuisse Strabo & Ptolemæus tradunt. Arba, Pharus: antea Parus, Plinio: Ptolemæo autẽ Pharia, uetera omnes seruantes nomina. Est in eodem mari Lissa, Plinio & Antonino, & in hodiernum diem uocata: & Issa, Issæo quondam uiro clara, ut Strabo & Athenæus scribunt. Est & Chiffa quæ eadem fortè fuerit cum Giffa, sicuti Issa & Lissa. Antoninus tamen duas his uerbis facit, Bractia, Issa, Lissa, Corcyra, Melite. Giffam putant quam hodie Pagum nominant, quoniam uestigia in pago adhuc extant Giffæ appellatæ. Meliten, Ptolemæus Meliginam uocat, Polybius Melitusam. Hinc canes Melitei in delicijs, ut Plinius refert. Corcyra, quam Melenam uocat eodem teste, nunc Cursula: altera uero quæ ante Epirum est, Corcyra dicitur. Bractia ab Antonino usq; in hodiernum diem uocata: Venetis unã cum alijs seruit. Polybius tamen Brectiam dicit, & Brectianos colonos. Stephanus Ephusam ait, à Græcis uocari, & etiam à quibusdam Brectianis. Crepsam, & Aptorum, Ptolemæus in eadem insula ponit. Hodie eiusdem nominis duas uocant insulas, quas prætor unus Venetus regit. Portunata, quæ hodie Vigilia, seu Vegia dicitur, quanquam sunt qui Vegiam eam esse uolunt, quam Ptolemæus & Plinius Curitam uocant. Ego tamen potius existimauerim eam dici, uel eius esse colonos, quæ à Ptolemæo Vectia scribitur in ora. Sunt item in eodem mari Apfyrtydes, insulæ eorum qui Apfyrto duce à Medea trucidato, non adsequuti quod iussi fuerant ab Æta rege, formidantes reditum in hoc partim loco, partim in Illyrico circa Ceraunia confedere. Apollonius in Argonauticis rem omnem explicat. Deinceps pars Illyrici, quæ ultra Adriam est, ubi Drauus & Sauus amnes maximè in Danubium fluunt, alter ex Noricis uiolentior, Sauus ex Alpibus currens. c x v. mill. pass. interuallo. Amnes quoq; non ignobiles, Colapis, Bacuntius, Valdanus, Vrpanus, in Sauum omnes miscentur. Inter hos igitur Delmatia populi plurimi Pannonijs immixti sunt. Ex his sunt lapides siue Stiria pars campestris. Præterea qui loca Valeria tenent: de quibus Rufus sic ait: Marcomanni, & Quadi de locis Valeria, quæ sunt inter Danubium & Drauum, pulsati à Tyberio sunt, & limes ab Augusto inter Romanos & Barbaros per Vindelicum & Noricum, Pannoniam, & Mœsiam est constitutus. Hanc hodie par-

Golithia
Labatum
Neuportus
Modrusa
Iapidia
Stiria
Cilia
Sulla aut
Sylla

Tragurium
Arba
Pharus
Lissa
Issa
Chiffa
Giffa
Corcyra
Bractia
Melite
Crepsa
Aptorum
Portunata
quæ &
Vigilia
Curita

Apfyrtydes
Apollonius
Pars Illyrici
ultra Adriam
Drauus
Sauus
Colapis
Bacuntius
Valdanus
Vrpanus
Valeria

Præful Cro- tem Croaciam uocant, regibus Pannoniorum subiectam, eiq; adscribitur præful Croaceni-
 atinus sis. Amantini quoq; populi, quos Rufus item deuictos à Tyberio dicit, unà cum Panno-
 Amantini nijs, in hoc ferè spatio fuerant, ubi etiam antiqua urbium nomina, Segestica, Sciscia, Syrm-
 Segestica um, Taururum, nunc Belgradum, uictoria illa inelyta Pannoniorum contra Turcas duce
 Sciscia Ioanne Hunnadi nobilitata. Situm est in Sauu & Danubij confluentibus. Vbi uero Teu-
 Syrmium toburgium Ptolemæo, in Draui & Danubij coitu ponitur, Quinqueecclesiensem ciuitatem
 Taururum nunc uidemus. In ripa Sauu ulteriore, est etiam Cibalis Ptolemæo, non ignobilis urbs, pa-
 Teutoburgiū tria Decij imperatoris. Omnia nunc Pannoniorum regibus dominata. Antequam ab Illy-
 Quinq; ec- rico discedam ciuitates apud Fiscum apostolicū in tota regione descriptas, ponere uisum
 clesienses est. Tres omnino metropolitanæ Iadrensis, Ragusina, Antibarensis. Sub prima Tragurien-
 Cibalis sis, Pharenensis, Signanus, Scardonensis, Arbenensis, Nonensis, Croacensis, Titiensis, Sibini-
 Metropoles cens. Sub Ragusina Stagnensis, Rossensis, Tribulienensis, Buduariensis. Sub Antibarensi
 III Dulcinenensis, Dinastrienensis, Suatinensis, Polacensis, Albanensis, Sardensis, Scutarensis. Ca-
 Iadrensis tharenensis uero sub Stranensi, pleraq; corruptis, uti demonstraui, nominibus, quorum non-
 Ragusia nulla inter Albanos sunt, de quibus postea dicemus. Nunc ad Pannonios transeam.

Antibaren.
 Batho rex
 Tyberius
 Cesar

PANNONIA
 D PANNONIAM spectat quicquid est agri ultra Sauum. Hanc Tyberius
 Cæsar uiuente Augusto, subactio rege Bathone, ac per alpes Iulias itinere fa-
 cto biennio domuit, quum nullus ad eam diem ausus fuisset ad Danubium
 arma transferre, quamuis sepe insultantibus Barbaris. Multis deinde seculis
 Romanis principibus subditam exterarum gentium diuersæ nationes inua-
 fere, domiciliumq; primum ac quasi pontem in eo constituere, unde facile in urbem Rom-
 inuadentes Latinum nomen, quod tantopere cupierunt, euerterent. Igitur prima irruptio
 Gothorum fuit: paulò antequam urbem occuparent, illac iter populabundi fecere, quum
 Illyricum etiam penè omne uastarent. Post hos Lōgobardi: deinde Hunni: mox Auari: po-
 stremo Tartari omnem eam regionem uexauerunt, quod accommoda sit ad primos impe-
 tus excipiendos, ab ijs præsertim nationibus, quæ è Scythia egrediuntur. Pannoniā à Græ-
 cis Pæoniam uocari scribit Appianus, & Pannonios Pæonas: ceteri uero scriptores Pæo-
 niam diuersam faciunt, eamq; apud Axium fluuium in Macedonia constituit. Duas Pan-
 nonias Ptolemæus posuit, alteram superiorem ubi nunc Austria, de qua in Germania dixi-
 mus: & hanc de qua nunc scribimus inferiorem, cuius limites multo breuiores quam im-
 perium: nam & Iazyges, qui Transyluani: & Daci, qui Valacchi: & Valeriæ populi, qui
 Croacij nunc sunt: præterea Amantini ex magna parte ipsorum regioni subiiciuntur. Eius
 quidem ciuitates, quod uicatim potius habitent, & ligneis ædificijs, ueteres non posuerunt:
 sed gentes quæ Straboni sunt, Breuei, Audizeti, Ditrones, Pirusca, Desitiaca, quibus Ba-
 tho quondam imperauit, & alij conuentus ignobiles in Delmatia usq; distenti sunt: & Sar-
 diei ad meridiem pertinentes, qui Sardiates Plinio uocantur, nunc uero Sardenses, reliqui
 ex magna parte interiire. Nec sanè quæ à Ptolemæo ponuntur urbes dignosci nunc pos-
 sunt, mutatis nominibus & locis: hodie namq; in sacro fisci codice ciuitates XIII. adno-
 tantur. Metropoles omnino duæ, Strigonienensis, & Colocensis. Sub prima Agriensis, Ni-
 Strigonien- triensis, Vaciensis, Iauriensis, Quinqueecclesiensis, Versprimiensis. Sub Colocensi Zaga-
 Colocensis briensis, Transyluanus, Varadiensis, Sirmienensis, Canadiensis: ex quibus ultra Danubium
 sunt Agriensis, Vaciensis, Syluanus. Qui Iazyges sunt Metanaste, id est, migratores, & co-
 loni eorum qui apud Mæotim sunt: ulteriora Daci possidēt, qui nunc Valacchi, de quibus
 postea. In medio fermè tractu in sinu Danubij, ac ferè peninsula Buda, Pannoniæ regia con-
 tinetur. Inter hos tantum Agrienses, quos Appianus Agrianos uocat, antiqui sunt. Descri-
 pra iam in uniuersum regione, reliquam adiciam historiam, ubi & urbium nouarum, quas
 paulò supra commemorauit, origines pro uirili parte uidere licebit, priusq; de moribus pau-
 ca dicam. Igitur habitu & catalectio ferè illyricizant, uti & consanguinei Boemi & Poloni,
 De moribus Pannoniorum artium omnium indociles præterquam militaris, quam naturæ feritate ita exercent, ut ne
 per brumam quidem uacent, magnoq; adiumento nomini Christiano tuendo contra Bar-
 baros fuerint. Villis atq; uicis abundant stramineis, quas sæpe reficiunt ad subitā inimico-
 rum incursionem, uel alia leui de causa flagrantes. Nos id sumus periclitati, quo tempore
 cum car/

cum cardinale Aragonensi legato proficiscebamur, serui negligētia per noctem lucerna to-
cum uicum comburētis: itaq; Turcas adesse putantes, ac humo surgentes, ubi strati passim
cubitabamus, quisq; trepidus uia, quæ sibi primū in tenebris offerebatur, properabat. Ego
uero in cauerna quadam solus aliquot horas delitui, donec ueritas patefacta. Cæterum in-
culci ac procul à delicijs, hyeme, ut reliqui Aquilonares pelliti in pyriterijs agunt, potui ci-
boq; plus iusto uacantes. Mirādumq; id in primis, cum merum, aromataq; præter cæteros
mortales frequētent, iuuētutem tamen esse castam, & absq; scortis agere: uitibus, pecoreq;
abundant, olea nequaq;. Regis uectigal admodum tenue. Cura regni præsulibus, ac proce-
ribus traditur: hi iussi à rege extemplo. L. armatorū millia suis stipēdijs exhibent. Pompam
feruorū præferunt, argenteis splendoreq; uestium utūtur. Dum equitat arundinē in manu
gestant. Id insigne nobilitatis, quod & Germanis cōmune. Cætera plebes sordida, hominē
interficere leui de causa promptū habent, idq; impune licet. lidem religiosi, magnaq; pars
antelucanas uigilias ac sacras obeunt horas: in templis errare, aut aliud agere q̄ supplicare
dum sacrificatur, pro crimine ducunt. Sextam feriam sacram habent, ieiunioq; uenerātur.
Excitata est ea natio ante paucos annos, singulari & elegantī ingenio *Matthiæ Regis*, qui
artes bonas, tum Italicos magnopere adamauit, quorum commercio & adfinitate, in cul-
tum splendidiorem omnia restituit. Nunc quibus Pannonia ab initio creuerit auspicijs,
sub quibusue regibus usq; in hodiernum diem fuit, quantum ex eorum annalibus licet de-
prehendere, breuiter attingam. Postquam, ut dixi, a diuersis principio Barbaris regio per-
curta est, Longobardis inde postremo discedētibus Hunni succedere, è Sarmatia Europea
egressi: quorū genus in Sarmatiæ descriptione narraui. Ex his postea Hungari, quasi Hun-
nari appellati. Hi siquidem anno salutis circiter c c c c. duce Keue Pānoniam ingressi ad
Tulmam Austriæ locū contra Romanos uictores fuere, in quo prælio dux ipse occubuit.
Cui Attila rex successit, ingenti uir animo, qui ad propagandum imperium intentus, cura
Pannoniæ Budæ fratri, unde oppido nomen, delegata, ipse cum copijs in Galliam traiecit,
Aurelianumq; obsedit. Inde cum Aetio duce, qui adsciuerat in societatem Theodericum
Gothorum regem, tunc Galliæ Narbonensis partem tenentē, apud campos Catalaunēses,
collatis signis concurrēs singulari clade adfectus est, in quo prælio Theodericus cecidit. Igi-
tur tanto accepto incommodo se in Treas recepit, ubi præsulem Lupum uirum sanctissi-
mum obuium habuit: à quo oratione placatus reclusis portis recipitur. Rhemenfes uero,
quod contra eum cōspirauerant, deleuit, ubi Nicasium urbis præsulem cum Eutropia so-
rore, qui religione incensi in oculis hostium manserunt, martyrio adfecit. Quos exitu con-
simili mox secuta est Vrsula, Britannia regis filia, unā cum x i. mil. uirginū, ab eodem in-
expugnatione Coloniae interfecta. Demum reuersus fratrem Budam, qui regnum occu-
pauerat de medio sustulit. Post aliquot deinde annos rursus redintegratis uiribus, itinere
per Illyricum facto Aquileiam triennio obsedit, ubi per ciconiam cum pullis è ciuitate
migrantem deprehendit magnam esse intus famem, quapropter instando uicit, eamq; ab
solo diruit. Post hæc alias Padi terras depopulatus ad Mintium castra posuit, ubi à Leone
primo pontifice eò profecto sola oratione delinitus, cum pace discessit, ducta in matri-
monium Honoria Honorij principis filia, cuius nuptias dum reuersus in Pannoniam cele-
brat, uino grauis ac luxuria è sanguine è naribus obrupta uena defluente extinctus est.
Post eius mortem filijs quos ad l x. dicunt fuisse de principatu contendentibus, res est
ad duos deducta, Chabam & Adalarium. Chabas tandem cum reliquis fratribus prælio
uictus, Constantinopolim aufugit. Pars eius exercitus cum ducem profugum sequi nol-
let inter lazyges, ubi nunc Transyluani constiterē, ac propter Hunnorum odium gentis,
sefe uicinis infensos animaduertentes, Zetel cognominauerunt, qui latine Siculi dicun-
tur. Hi in hodiernum usq; diem perseverant suis tantum utentes legibus, ore truculentio-
res quam Vngari, tum barba & capillis promissis terribiliores. Hac igitur Attilæ succes-
sione annis fere c c c. in Pannonia regnarunt. Deinde anno salutis fere d c c x l i i i i. à
morte Attilæ c c c. imperatore Constantino v. sedente Zacharia pontifice, Hunnorum
alia manus finibus egressa contra cōsanguineos suos in extrema Pannonia bellum mouit
apud locū qui Herdel appellatur, septem ducibus exercitu partito. Quorū primus Herpad
ad Albam castrametatus, hostium duce Zuataplugo interfecto, Pannoniā uictor obtinuit.

*Pyriteria**Matthias rex**Hunnorū gens**Attila rex**Buda oppidū**Lupus presul**Trecensis**Nicasius præ.**Vrsula**Aquileia**Honoris**Honorij filia**Adalarium**Chabas**Zetel qui**Siculi.**Hunnorū alia**manus**Herdel**Herpad dux*

Carnia Inde post annos *v* i. uicinos infestare cœpere. Carniam, Stiriam, Carinthiam, quibus po-
stiria pulis Gregorius patriarcha Aquileiensis tunc potens auxilio fuit, tentauerunt. Deinde in
Carinthia Bulgaros aliquot factis excursionibus, in Italiam anno ferè *DCCCCLX*. cum *xvi*. ar-
Gregorius matorum millibus traiecere, Paduam igni ferroq; diruerunt: quibus Berengarius primus
patriarcha eius nominis ad Forumiulij occurrens primo quidem superatur, mox per Venetiam de-
Dux Toxon bacchantes adortus compulit annui fœdere stipendij ad sedes proprias remeare: qui paulo
iterum in post promissis minime stantes sollicitati ab Alberigo Hetruriæ comite contra Romanos,
Italiam. iterum duce Toxone auo diui Stephani, reuersi: primum contra fœdus Hetruscos ado-
Geyca To riuntur, captisq; multis mortalibus post aliquot annos eodem terrore repetentes, si quid
xonis filius erat reliquum asportauerunt. Quos Berengarius secundus imperator magna ui pecuniæ
S. Stepha- placatos remigrare compulit. Toxonij Geyca filius successit diui Stephani pater. Stepha-
nus primus nus rex primus diui Henrici imperatoris opera, cuius neptem in matrimonium duxerat,
rex ac Chri- Christianus simul & rex factus, iuuante quoq; diuo Adalberto præfule Pragensi à quo ba-
stianus ptisma suscepit, sanctitate ac miraculis claruit: nec tamē ab armis remotus, quippe qui plu-
Diuus Eme- rimas ex hostibus præsertim infidelibus, uictorias retulit: & Keam ducem Bulgarorum in
ricus. prælio interfecit. Inde gaza multa redacta, ex cuius manubijs basilica Alberegalis ab eo
Vazul extructa, muneribusq; ornata. Filium Emericum ducem, sanctitate & ipsum præditum a-
Keilla misit. Hic à teneris annis ætatulam suam deo uouit, supplicijs ieiunijsq; intentus, præterea
Petrus rex uini ac Veneris expers florente ætate decesserat. Cuius mœrore obitus pater in ualeitudi-
 nem incidit pedum, unde extinctus est, quum regnasset annos *xxxix*. sepultus in æde
 Alberegalis, ab eo, uti supra dixi, constituta. Vazulem patruelem suum instituit heredem,
 quem antequam decederet Keilla regina eius coniunx comprehensum exoculauit: Per-
 trumq; cōsanguineum suum instituit. Petrus igitur diui Stephani ex sorore nepos, patrem
 habuit Gulielmum diui Sigismundi Burgundiæ regis ex fratre nepotem: qui Sigismundo
 interfecto Venetias aufugit: ubi ducta in matrimoniū imperatoris sorore Gertrudi, filiam
 suscepit Keillam reginam. Defuncta Gertrudi, sororem diui Stephani duxit: ex qua hunc
 Petrum suscepit: qui ob libidinem & sæuitiam, & præsertim quod homo Germanus, quæ
 natio est odio Pannonijs, triennio postquam regnauit pulsus est, suffecto Aba rege: ac ad
 Henricum imperatorem in Bauariam confugiens, dum belli uires redintegrare molitur,
 Pannoniorum arma contra se excitauit, qui Bauariam omnem depopulati sunt. Aba nihilo
 melior Petro, Canadini quadragesimæ tempore, omnem nobilitatem in consilio uoca-
 tam necauit: multum reclamante Gerardo, eius urbis præfule sanctissimo. Quare Pannonij
 aduerso auxilio Abam fugant: Petrum exulem restituant: Christi religionem delere con-
 tendunt: præsulibus ciuitatum ad unum omnibus necatis, inter quos fuit Gerardus ipse cla-
 rus miraculis ac sanctitate. Boni igitur omnes secessione facta, Endram, Leuentham, & Be-
 lam, filios Vazulis patruelis Stephani regis, quem diximus à regina exoculatum, in Polo-
 nia exulantes statim reuocant. Ex his Endra, Petrum cum manu Teutonicorum in Austri-
 am confugientem, in itinere adortus cepit, oculisq; orbauit: qui post paulo decessit anno
Quinq; eccle- *111*. quàm ad regnum restitutus fuerat: sepultusq; apud Quinqueecclesias, quam urbem
sienfis urbis ipse construxerat, ac principi apostolorum dicauerat. Andreas, qui & Endra prius diceba-
origo tur, anno *MXLVII*. apud Albam, accepto diademate, initio regni nihil habuit potius
Andreas rex quàm desertam, ac paulatim destitutam Christi religionem populis restituere, ac cogere
Tibiscus ad ea seruanda, quæ diuus Stephanus persancte præceperat. Constituto imperio ac mor-
 tuo fratre Leuanthe, tertium fratrem Belam regni consortem ac ducem fecit: regis Ruthen-
 norum filiam in matrimonium duxit, ex qua Salomonem & David genuit. Bela uero Gey-
 sam & Ladislaum. Henricus interim imperator Petrum regem, quem interfecerant ultra-
 rus, fines Pannoniorum cum exercitu ingreditur, sed paulo post conditio connubij pacem
 fecit: Salomoni regis filio Sophia filia collocata, nuptiæ apud Mornam fluiuium celebrata.
 Post hæc Andreas cupidus gloriæ, Salomonem tunc puerum quinquennē diademate ius-
 sit redimiri, excusatione q; nouum exemplū causa pacis populorū introduxisset, cum præ-
 fertim fratrem tunc Belam suspectū haberet: quem cum nullo pacto placare posset, tollere
 de medio constituit. At ille ad Miscam Poloniae ducem socerum suum confugit. Andreas
 item filium Salomonē ad socerū eius imp. misit. Igitur Bela Polonorum copijs instructus
 apud

apud amnem Tibiscum, qui hodie à Barbaris Tiffa appellatur, cum Andrea concurrentes praelio fit superior, Andreas in Germaniam fugit: sed ad portas Musini captus atque interfectus est: sepultus in cœnobio S. Amani, quod ipse construxerat: regnavit annos XII. Bela regno per fratris cædem potitus, bonus alioquin princeps habitus, populos à multis uectigalibus immunes fecit: primus Byzantios nummos argenteamque monetam percussit: mercato die Saturni communem instituit. Decessit lapsus equo, fractusque membra post annos regni tris, sepultus in cœnobio S. Seruatoris ab eo constituto. Huius quoque illud per sancte factum commemorandum, quod Pannonijs petentibus iterum à fide desciscere, & cædem facere præsulum, respondit se tempus ad deliberandum uelle: interim multos ex eis sceleris authores interfici iussit. Decessit superstibus Geisa & Ladislao filijs. Salomon, quem diximus apud focerum Henricum imperatorem exulare, è uestigio Bela extincto, socii armis in regnum restituitur. At Geisa Belæ filius qui in Poloniam confugerat, comparata Polonorum manu aduersus eum profectus, apud Monson castrum munitissimum in armis constitit: donec per pacificatores cõcordia inter eos inita, Geisa, & Ladislaus duces in Pannonia remansere. Post hæc Salomon Hunnos, ingenti multitudine Pannoniæ fines ingressos fudit, fugauitque, anno regni eius XIII. Tertium deinde molitur bellum periculo sitissimum contra Græcos Bulgarosque, qui Zanam fluuium traiecerant, quos aduersus proficiscens in Albam Bulgariam locum munitissimum se recipere coegit. Salomon oppidum obsidione trimestri circūdat, illi auxilio Saracenos, quos Bessos uocant, adersunt: his Pannonius uenientibus, cum armis occurrit: eisque ad unum omnibus coram trucidatis, spem defensionis oppidanis adimit: tertio tandem mense, uirgo captiua, Pannonia oppidum incendens, causa fuit belli finis, unde præda ingens domum relata: cuius cupiditas discordiam rursus inter regem & fratres duces excitauit: itaque se ad arma accingunt. Rex Germanorum, illi Polonorum auxilijs instructi descendunt in campos Vacie, ubi sylua erat tunc inaccessa, soli tantum eremite cuidam sancto, Vacz nomine frequentata: unde Geisa postea rex ex illo urbi nomen indidit, templo etiam maiore cõstituto. Igitur primum duces hic armis decernere statuunt. Alacer inter alios Ladislaus, angelorum uti fertur ac diuinitatis instinctu, fratrem bono esse animo adhortatur: inito praelio duces superiores fiunt tanta cæde, ut uires illius regni quodammodo exhaustæ fuerint. Rex ad Conson, & Poson castra sese ex clade recepit, ubi gazam & familiam condiderat: uenientem mater increpuit, arguitque inficitæ rei militaris, ex quo indignatus ille uix ab ea manus abstinuit. A Ladislao tandem apud Posonem obsessus, ad singulare cum eo certamen uenit: in quo, ut dicunt, territus diuini quasi oris adspectu hosti concessit. Post hanc uictoriam Geisa adsumpto sceptro, triennio regnavit. Quo extincto, Salomon indulgentia Ladislai iterum restitutus, dum in Bulgaros & Græcos mouet, ac Danubiũ cum exercitu traicere maturat, ab imperatore Constantinopolitano fugatus, in quoddam castrum citra Danubium se recepit: in quo obsessus & cum paucis relictus, clam in desertum locum alia re simulata secessit, ubi præterita facta, perpetua pensauit abstinentia: sepultus est apud Polam Istriæ ciuitatem. Ladislaus uir sanctus ea modestia fuit, ut superatum ab se inimicum iterum regnare permisit: quin si per proceres licuisset, qui eum ad rem suscipiendam magnis precibus compellebant, regnum in perpetuum recusasset, tantum ducis nomine contentus, præter uitæ sanctitatem, qua emicuit, etiam bello præclarus. Hunnos iterum traiecto Tibisco in transyluaniam irruentes acri praelio superauit: Rhutenos item, qui olim Roxolani dicebantur, in fines ingressos fortiter resistendo compulit pacem sponte petentes ad proprias sedes remigrare. Polonos infestos coercuit oppido Cracouia tribus mensibus obsesso, quod ad deditiõnem compulit opinione castrensis copie stratagemate deceptum, quum Ladislaus montes farina integri iussisset. Inde agros Boemorum depopulatus est, quod propinquum eius Conradum, imperatoris Othonis filium eiecissent. Adersitus ad expeditionem Hierosolymitanam alacri se animo accingebat, si per mortem licuisset: extinctus est anno salutis millesimo nonagesimo quinto, tertio calendis Augusti, regni uero decimonono, nullis relictis filijs. Sepultus Varadini in cœnobio diuæ genitricis ab eo constructo. Nam & basilicam Varadinensem fundauit, ac locum ciuitatis Varad appellauit, apud Paræchos castri Bior prope fluuium Keures. Erat enim Varad eremita sanctissimus, qui in eodem loco agebat, ubi tunc sylua ingens fuerat. Dicitur diuus Ladislaus quum sine legitimo decederet hærede, regnum diuæ genitrici reli-

Tibiscus fl.

Bela rex

Salomon rex

Geisa

Vacz eremita.

Vaciensis urbis origo.

S. Ladislaus cum fratre praelio congregitur.

Diuus Ladislaus

Contra Hunnos.

Stratagemata S. Ladislai

Varadinensis ciuitas unde

ci reli

- ci reliquisse: quapropter eius imaginem posteri in nummo: ex altera uero parte regis percusserunt. Colomanus Geisæ filius patruo Ladislao successit, antea præsul Varadinensis ab eo constitutus, sed suis omnibus superstes apostolica indulgentia reginam à patruo relictam ducere permittus, ut unâ & regno & proli cōsuleret. Horas tamen canonicas semper obiuit. Cum Rhutenis bella gessit. Delmatia regnum, Petro eorum rege montē Hadrium hostiliter traiciēte in prælio interfecto, Pannoniæ regno adiecit: classem uti cum Veneris conuenerat ad Aquileiæ expugnationem misit, quæ postea ab imperatore capta fuit. Improbo dicitur ore fuisse, luscus, claudus, gibbosus, lingua blesus, omnia deniq; Ladislao dissimilis. Initio quidem regni peregrinos ad expeditionem Hierosolymitanā illac iter habentes prohibuit, incommodoq; adfecit: his addidit parricidium Almo fratri luminibus ademptis. Hic enim quum basilicam Demesiensem construxisset, regem in ea consecranda adcerfuerat, ubi proditoris apud eum insimulatus, ac interfici iussus, ad aram confugit, à qua nullis uiribus diuino miraculo auelli potuit, inde postea ad imperatorem se recepit, ubi & diem obiit. Colomanus uero decessit anno salutis M C X I I I I . regni X X V . sepultus apud Albam Stephano & Ladislao filijs superstibus. Stephanus II . regnauit annos X V I I I . sepultus Varadini, monachi habitū iamiam moriturus accepit, perpetuam cum Comanis pacem habuit, inuitis Pannonijs, quibus maxime inuisi fuerant. Erat & hæc gens Scythica quæ prope Polonos confederat, non procul à Tartaris, quæ regnum continuo infestabat. Bela II . Almi illius quem exoculatum fuisse diximus filius, & ipse quoq; cæcus seruabatur à Pannonijs in regnum, quod Stephanus sine prole decessisset. Duxit uxorem Helenam regis Seruiæ filiam, ex qua Geisam, Ladislaum, Stephanum, & Almum suscepit: mulier sane ingenio uirili, quæ coacto procerum concilio de cæcitate illata uiro quæstionē habuit, ubi deprehēsi criminis authores, statimq; necati. Sed nec tumultus ex alia parte defuit principum Pannoniorum ei aduersantium, ac Borichum filium Colomani nothum ei obijcientium. Is igitur coacta Polonorum & Rhutenorum manu multas ei turbas intulit, postremo uictus in prælio atq; interfectus est. Post hanc uictoriā Bela in regno confirmatus reliquo tempore ocio, animoq; indulgit ad temulentiam usq; qua sæpe corruptus nihil dicitur petentibus uel turpe negasse: regnauit annum: sepultus apud Albam M C X V I . Geisa Belæ cæci filius natus maior rem suscepit, qui cum Germanis in Pannoniam irruentibus graue & periculosum gessit bellum, primo uictus: deinde uictor ad Ludouicum Gallia regem legationem misit, ut Borichus hostis paternus ad quem ille confugerat dederetur: quod minime impetrauit, ne libertas regni uiolaretur. Mox ipsum Ludouicum illac iter in expeditionem Hierosolymitanam habentem honorifice excepit, cumulauitq; donis: Conrado uero imperatori minime debuit: qui paulopost eodem itinere ad idem bellum proficiscens Pannoniam, non religiosi, sed prædonis more ingressus fuerat: regnauit annos X X . sepultus apud Albam, Stephanus I I I . Geisæ filius & hæres omnium consensu, patruos habuit initio ex successione regnum usurpantes Ladislaum, deinde Stephanum Belæ I I . filios qui breui tempore interiire. Regnauit annos X I . sepultus Strigonij, I I I I . nonas Martij, M C I L X X I I I . Bela I I I . Stephani filius, Geisæ nepos, regnauit annos X X I I I . sepultus apud Albam: huius tantum memoratur in prædones furesq; acris animaduersio. Emericus Belæ I I I . filius Constantiam natam rege Aragonie pactam habuit, quæ mox uiro superstitie apostolica indulgentia nupsit Frederico imperatori: regnauit annos V I I I . decessit M C C . pridie calendis Decembris, sepultus apud Agriam urbem. Ladislaus Emerici filius menses V I . dies V . sepultus apud Albam. Andreas cognomēto Hierosolymitanus, filius Belæ I I I . Emerici frater, post Ladislaum ex fratre nepotem successit: initio regni, iussu pontificis, uotum olim paternum de profectioe Hierosolymitana absoluit, uti testatur Decretalis, licet, de uoto & uoti redemptione. Paucis post mensibus redijt, multas inde sanctorum reliquias asportans, quas ad hunc usq; diem in Pannonia uenerantur. Ex Gertrudi uxore Germana genuit Belam, Colomanum, Andream, & diuam Elisabetham: quam locauit duci Turingiæ Lantgrauio, qui in expeditione Hierosolymitana extinctus est: cuius uiri festum obmerita Hierosolymis à Christianis celebratur. At uxor gesta religioq; apud omnes nobilissima nationes. Andreas obiit anno salutis millesimo C C X X X V I . regni trigesimo: Bela I I I I . sepultus in cœnobio de Egnis. Bela quartus Andree patris successor, Tartarorum illam nobilem cladem passus est: qui cum quingentis millibus armatorum Pannoniam inuasurunt

serunt anno MCCXLI. His rex ad flumen quod Saïum ipsi uocant apud Agriam ciuitatem occurrens, in prælio superatur, in quo omnes Pannoniæ uires cōsumptæ. Inde ad mare confugiens delituit in Delmatia, quò gazam ab initio, familiamq; miserat. Hostes igitur debacchati igni ferroq; late omnia uastarunt: deinde Vaciam, postea Varadinum diripuerunt: in hoc etiã fœminas in templo claufas omnis cremauerunt. Ad postremum Strigoniam obsident, quò totius regni reliqua multitudo cum bonis tanq; in arcem, quod citra Danubium esset, se cōtulerat, turribusq; ac uallo se munierat. Illi flumē glaciātū pedibus equisq; ausi traicere, oppidum breui expugnauerūt, quum cæterorum facta cædes, tum CCC. matronarum, quæ se primum misericordiam quærentes obtulere. Triennio igitur hac sæuitia utentes, tandem fame coacti Pannoniam deseruerunt. Bela in regiam reuertens, post hæc duo bella gessit, alterum aduersus Fredericum Austriæ ducem, in quo ipse cecidit, alterum uero aduersus Otocharum Boemiæ regem, in utroq; infelicitè gesto fufus fugatusq; regnauit annos XXXV. sepultus Strigoniæ unã cum coniuge Maria filia imp. Constantino politani, ac filio duce, cum hoc elogio. Dum licuit, tua dum uiguit rex Bela potestas, Fraus latuit: pax summa fuit: regnauit honestas. Stephanus V. Belæ filius Otocharum Boemiæ regem cum auxilio Germanorum magnis uiribus fines ingredientem apud fluuium Rapscham appellatum fugauit: præterea Bulgaros cum eorum rege, ac Buda oppido expugnato superauit: regnauit annos II. sepultus in insula Budēsi in æde diuæ genitricis. Ladislaus IIII. Stephani filius, cognomento Kiuilaiizlo, bellū cum Comanis gessit: duce Oldamur apud lacum Hood. Prælio inuito tandem uictor discessit, cum imber aduerso in hostem uento diuinitus iactaretur. Postea cum eis pace facta, eorum insuper superstitione se contaminauit. Sed & erga uxorem Caroli regis filiam, non minus irreligiose se habuit, pluribus et pellicibus inductis. Quare ad eum castigandum missus legatus à summo pont. Philippus Firmanus, qui quãuis parū in hoc genere profecerit, barbas tamen quas ad eum usq; diem promissas gerebāt ponere, cultioremq; sumere habitum eis persuasit. Cæterum siue ob regis mores, siue præterita, & etiam intestina bella, hoc tempore res Pannonia magnopere inclinata uidebatur, eoq; deducta, ut rex ignobiliū equorum biga tantum ueheretur, interq; cætera eius probra Comanorum amicitiam seruaret, à quibus demum iusta ultione interfectus est: nōnulli à proceribus regni dicunt, nulla relicta prole. Andreas III. Andreæ Hierosolymitani nepos, cognomēto Venetus, post Ladislaum rem suscepit: cuius profapia sic se habet. Quum Andreas Hierosolymitanus è peregrinatione rediret, in Italia ab Estēsium familia hospitio laute exceptus, marchionis filiam post primum matrimonium duxit, quæ post mortem uiri in Italiam grauida remigrans, paulopost filium Stephanum in domo paterna peperit, quem Pannoniæ regem appellabant. Is quod in auum maternū conspirasset, Ferrara profugus ad Iacobum Aragonem in Hispaniam sororis suæ uirum: deinde rursus in Italiam Rauēnam, postremo Venetias uenit. Ibiq; ducta uxore principis uiris filia, hunc Andream suscepit. Qui postq; creuisset fretus quum propinquorū tum Venetorum potentia, in Pannoniam Ladislai tempore cum magna manu uenerat, pauloq; post Ladislao interfecto, eius iuuante factione, ut diui Stephani genus successit. Non defuere proceres qui pont. per nuncios sollicitarent, uti Carolus puer ad regnum mitteretur: cuius origo huiusmodi est. Rex Stephanus V. Belæ IIIII. filius Mariam ex se natam Carolo Tardo Caroli primi Siciliæ regis filio locauit, ex quo ille Carolum Martellum patrem huius Caroli suscepit. Igitur ea de causa missus unus & item alter legatus in Pannoniam, rem tentauit: interea Andreas in pace moritur anno MCCCL. sepultus Budæ in æde diui Ioannis. Ladislaus siue Venceslaus, Venceslai Boemiæ regis filius, à magna procerum parte lectus inualescente quotidie Caroli factione, sese auxilio patris in Boemiam recepit: post quem Otho Bauariæ dux à procerum concilio surrogatus, breui & ipse tempore à Carolanis expellitur. De hoc narratur, dum fugeret, diadema diui Stephani, quod in Oenophoro conditum metu inimicorum ferebat, in itinere cecidisse: moxq; ab ijs qui id iussu quæsitum ierant, repertum in uia fuisse. Hoc postea à Ladislao Vaiuoda unã cum Othone, dum illac iter haberet, interceptum est: sed iussu legati mox in coronando Carolo restitutum, cautum enim fuerat ei nationi, ut nullum absque illo regem admitterent. Carolus igitur plures annos absque regni possessione nequicquam fauentibus amicis, demum pulsus Ladislao & Othone, iuuante quoque legato apostolico Gentile ordinis Minorum obtinuit.

Elogium
Stephanus

Ladislaus

Quando Pannonij
barbas
posuerunt.

Andreas III
Venetus.

Andreas
origo.

Caroli regis
origo

Ladislaus

Otho rex

Carolus rex

tinuit, anno MCCXX. sedente Clemente IIII. Tris ex successione duxit uxores, Mariam Poloniae regis, Beatricem Luceburgensem Henrici imperatoris filias, & Helisabetam. Ex hac ultima tris liberos suscepit, Ladislaum, Ludouicum, & Andream. Passus coniurationem admodum magnam fertur cuiusdam Feliciani, unius procerum qui è fece a Mathæo Palatino fuerat educus. Is calendis Maij regem cum tota familia in regia prandentem nactus, clam propinquans stricto gladio petit, primumq; dextræ uulnus infligit, ac reginæ sanctæ mulieris manum obijcientis quatuor concidit digitos. Tumultu statim excitato à circumstantibus trucidatur, & in totam eius familiam sæuitum. Carolus deinde in Italiam mari aduectus, Andream filium septennem ad eius patrualem Robertum Siciliae regem, qui eum petierat, duxit: cui postea Ioannam neptem locauit. Redeuntem breui post tempore adierunt Ioannes Boemiae cum Carolo filio, & Poloniae, reges ad renouandum cum eo foedus: in quibus excipiendis multorum dierum pompa ac sumptus prædicantur. Paucis inde post annis Lochka dux Ruthenorum ad ineundam societatem: postremo Cazimirus eius sororius, qui Ludouicum Caroli filium tunc puerum, quod ipse sine liberis esset, in Poloniae regnum adoptauit. Ipse uero bellum unum cōtra Valachos duce Bazarad Vaiuoda rebellantes, idq; infelicitè gessit. Apud Vicegradum commorari solebat: laborabat sæpe ex pedibus. Decessit anno regni XXXII. sepultus apud Albam in aede diuæ genitricis: quam tempore suo flagrantem, saluis diuorum reliquijs, ac in turri quadam locatis, restituerat. Ea ferè tempestate magna uis locustarum omnes eas regiones inuaserat. Ludouicus anno MCCCXLIII. uiuente patre Carolo duodeuiginti natus annos regnum inijt: primum bellum aduersus Saxones qui Transyluaniam infestabant feliciter gessit. Alexandrum Vaiuodam, qui & Valachis & patri Carolo semper hostis fuerat, ultro se deditem habuit. Tartaros, Transyluanos, Siculos infestantes per Andream Loezk Vaiuodam Alexandri filium repressit. Gregorium Curiaci & Viliptium Croaciae principes, qui Croaciam unà cum magna parte Delmatiae ad defectionem sollicitauerant, cum exercitu ad Byhegh oppidum castrametatus ante ullum prælium obtemperare compulit. Gregorium iterum rebellantem per legatum compescuit: cum Venetis parum feliciter dimicauit. Iaderem enim oppidum olim Pannoniae unà cum copijs amisit, oppidanorum ingenti facta caede. Interea cum Andreas frater in Italia apud Aduersam ciuitatem reginæ Ioannæ coniugis dolo de medio sublatus esset: Ludouicus rex cum exercitu ualido in Italiam ad ulciscendam iniuriam properauit: cuius aduentu Ioanna unà cum Ludouico uiro principe Tarentino, qui se regem Siciliae uocabat, trans Alpes in prouinciã tribus tremibus aufugit. Ludouicus Neapoli potitus omnes noxios multauit, regēq; ex illo se Siciliae ac Hierusalem appellauit: anno insequente demum remigians Stephano Laczk filio Vaiuodæ & Volfrado Teutonico regni Neapolitani curam delegauit, qui rebelles plurimos bello uictos securi percusserunt. Mox Vernerium ducem à Ioanna & Ludouico contra eum missum cum quingentis militibus Conechium, cepit. Deinde Ioanna ipsa cum uiro Ludouico magno instructa exercitu ueniente, Ludouicus certior factus confestim iterum in Italiam traiecit, Barioq; & Canusio ac Aduersa tribus mensibus expugnatis, res paulū intermissa est, quod annus instabat iubilæi. Quare Romam religionis gratia iter conuertens à Bonifacio IX. magnifice in palatio exceptus est: quotidie Veronicam uisere uoluit, quatuor aureorū milia aræ principis apostolorum obtulit. Paucis post diebus domum reuertit, præfectio rebus Italicis Andrea Vaiuoda relicto: ipse Veronæ in itinere exolutis stipendijs exercitum dimisit. Deinde ab Innocentio VII. per legatum iussus regnum Neapolitanum in eius arbitrium uti contentiosum dimittere, obtemperauit: insuper & proceres quos obsides secum duxerat, missos fecit. Post hæc, contra Venetos quod oram Delmatiae ei abstulissent, bellum profequitur. Quamobrè tertio profectus in Italiam Taurisium, multaq; eorum oppida partim ui partim deditione accepit: Iaderem recuperauit. Demum pace facta ac oppidis quæ Venetorū prius fuerant restitutis, sub cōditione nequis subditus plecteretur, in Pannoniam redijt. Veneti nihilominus postea & subditos, & Marinū ducem cum nōnullis qui regi adhæserāt, capite multauerūt. Taurisini itē cōtra foedus sese multatos adspiciētes Leopoldo Austriæ duci Ludouici, ppinquo se dedidere, quos ille rursus Frācisco Carrario dedit, cōcordiæ inter eos ineundæ gratia. Post hæc mortuo Cazimiro auūculo iure hæreditario Ludouicus Poloniae regnū accepit: rebelles ubiq; coercuit: cū Roxolanis, Lituanijs, Valachis,

lathis, Bulgaris, prospere pugnavit. Romano Pontifici Gregorio, Innocentio, Bonifacio, auxilia misit. Iudaeos ex toto regno expulit, cœnobia cōplura exstruxit, sancti Pauli primi eremitarum ossa è Venetijs abducta, iuxta Budam in monte collocavit, monachos augendo, quos iam Carolus pater introduxerat. Eius tempore & item persuasione Comani facti Christiani. Patareni quoque Bosnensium secta per Peregrinum Præsulem eorum ab errore depulsi. Ex Helisabeta Stephani Bani filia tris tantum filias suscepit, Catharinam, Mariam, Aduigam, è quibus Mariam Sigismundo Brandeburgensi locavit, quem generum sibi ac regno adoptavit. Extinctus est anno regni XL. Salutis M. CCC. LXXII. sepultus apud Albam. Vir fuit animo ingenti circa disciplinam militarem quam studiosissime coluit, munera militis sæpe obeundo. In Italia in Canusæ expugnatione primus murum ascendens, lapidis ictu in uallum deiectus diu semianimis iacuit, deinde in obsidione Aduersæ iaculo alterum pedem uulneratus admodum elanguit. Helisabeta eius mater post mortem Caroli uiri Romam uenit, partim religionis causa, partim ut Andreas filius uiri Ioannæ, Siciliae regno restitueretur, quam rem frustra sæpe absens cum Pontifice tentauit. Excepta honorifice Veronicam bis, scalam ascendendo, uisere propius uoluit. Inde Neapolim profecta est, ubi reginae Ioannæ nurus delicijs ac fastidio offensa, cito discessit. Maria inter Pannoniæ reges conscribitur, ultima ples diui Stephani, patre adhuc uiuo regina facta est, aduersito uiro Sigismundo celebrandis nuptijs: pars tamen procerum stirpem uirilem diui Stephani requirens euocauit Carolum cognomento Paruum, filium Andreae olim dolo Ioannæ interfecti, qui Carolus regnum Neapolitanum iam fuerat adsecutus. In hunc igitur uenientem extemplo & Maria & mater eius Helisabeta coniurauere. Aduersitūque specie consilij à Palatino comite uulneratus, unde paulopost obiit, diuque inhumatus iacuit, quod interdictus olim sacris à Pontifice fuerat, ob negatum regni Siciliae censum. Ultor ei non defuit Ioannes Horuach Banus, qui fontes illac iter secure facientes adortus cū aliquot militibus cepit, Palatino comite prius necato, mox regina Helisabeta prima mali causa in Danubium proiecta: Mariam uero usque ad aduentū sponsi Sigismundi in Pannoniam reseruatam promissa demum impunitate dimisit. Illa igitur apud Albam uiri nuptijs celebratis breui post tempore moritur. In his tumultibus ferè triennio regnum post Ludouici mortem agitat. Sigismundus Caroli II. Romani Imperatoris filius natione Boemus annos ferè L. regnavit, uir cum liberalitate tum animi magnitudine clarus, maiestate insuper corporis uenerabilis, bello tantum infelix, sæpe à Turcis & Boemis in acie fugatus. Mariæ uxoris, itémque socrus ac Comitissæ Palatinæ iniuriam ante omnia capto Ioanne, quem supra memorauimus, ac trucidato, est ultus. Post hæc proceres XXXII. Pannonios necari iussit, ob quam rem ipse postea captus ac traditus uiduæ, cuius maritum interfecerat, eloquentia & blanda persuasione effecit, ut ab ea dimitteretur. Maria coniuge amissa Barbaram duxit ex Comitibus Ciliæ, cuius ope regnum recuperavit, & uiduæ filijs gratus fuit. Multa ipsius egregia in religionem commemorantur. Pontificatum in tris partes diuisum apud Constantiam ad unum redegit, aditis ea de causa quaquauerus per orbem prouincijs. Prusiam, quæ Poloniae rex militibus Teutonicorum per uim ademerat, restitui iussit. Vitoldum ex duce regem Lituaniæ fecit. Cum Venetis duce Pippone Florentino grauius bella gessit: Venceslaum Boemiæ regem fratremque suum, quod regno præesse nesciret, contexit in uincula, quamuis negligenter custoditum, magno reipublicæ damno quidam Boemi liberauerint. Boemia post multos labores potitur. Marchiam Brandenburgensem Frederico Burgrapho Nuringensi dono dedit. In Italiam demum sedente Eugenio. IIII. atque inuito traiecit, resistentibus etiam per Nicolaum Tollentinatem Florentinis. Arnun fluiuiū transmisit adiuuante Antonio Pontadera, & per agrum Volaterranum iter faciens, sex mensibus Senis substitit, ubi frustra cum Florentinis pace tentata abiit Romam, ibique de more diademate suscepto è Basilica Petri euestigio in Lateranum contendit, Eugenio usque ad pontem prosequente. Inde in Germaniam reuertens Mantuæ à Ioanne Francisco Gonzaga magno sumptu exceptus, propinquam suam Barbaram Ludouico filio in matrimonium dedit, Marchionemque Mantuæ primum creauit. Vbi domum peruenit, nihil potius habuit quam conciliū Basiliense sollicitare: uerū breui post tempore moritur apud Morauiam sine liberis, relicto regnum successore Alberto Austriae duce genero suo, ac deinde imperatore. Post eius mortem quasi metu liber Eugenius conciliū Ferrariæ celebrari iussit. Item in Pannonia Budæ excitatae tumultus: in causa fuit Teutonicus quidam clam interfectus, ex quo inter utranque nationem

Comani Christi
iani facti
Patareni

Helisabeta
mater Ro.
uenit.

Maria regina

Carolus
Paruus.

Regina cum
matre capitur
Sigismundus

GEOGRAPHIA

Iacobus Picēs Bellum ciuile contra regem Pannoniæ. tionem coorta cōtentio, uentumq; ad arma: quæ Iacobus Picēs ordinis Minorū uir sanctus qui tunc forte aderat, sublato ac circumducto crucis uexillo, uociferādo sedare frustra conatus, paulopost in ædem Sancti Ioannis unde exierat se recepit. Ea ferè tempestate rustici seruiq; ducibus Antonio & Martino diuersis & locis & temporibus bellū contra regē Pannoniæ excitauere: alter in Trāsyluania: alter Martinus in terra Nyr & Zamoskenz, regesq; sese appellabant: magnam stragem quaquauerſus edentes. Quibus tandem à regni proceribus bello sublati ea pestis cōticuit. Albertus Austriæ dux regnis Pannoniæ, Boemiæq; paulopost & Imperatoris nomini successit. Boemos rebelles Morauioſq; bello domuit. Polonos ultra regni fines uagantes coercuit: cōtra Turcas profectus, ut Sinderouiam Ralscia ciuitatē ab eis obsessam tutaretur, prius amisit quàm ad locū perueniret. Dum Austriā repperit in itinere apud locum, qui Villa longa appellatur, dysenteria morbo decessit, postq; biennio imperasset: relicta uxore Helisabeta pregnantē quæ postea Ladislaū peperit. Vladislaus Poloniæ rex post mortē Alberti à Pannonijs ad regnum ac matrimoniū uiduæ est aduersus: quē illa grauate quidem accepit. Quumq; interea Ladislaum posthumū pareret, eum cuius nōdum nuptias celebrauerat, recusauit. Hinc graue bellum inter eos postea exortum: ad quod componendū missus Iulianus Cæsarinus legatus. Mater igitur, ut filius statim diademate redimiretur apud Albam operā dedit. Quo peractō una cū proceribus ad Vicegradī arcem properauit. Hoc enim oppidū iuxta Danubium est alto in loco sitū: quo condi diadema diui Stephani solebat. Huc ueniēs regina proceres fallendo adulterinā ac similem reposuit, ueram secū, cum puero ad Imperatorē Fredericū III. cōfugiens una cū filio paruo cuius ille propinquus erat, eius fidei tradidit, ut secū ac pupillū tueretur. Mortua Helisabeta Pannonij statim ad Vladislaū ipsū defecere: qui cum primū diadematis solennia obire uoluissent, muliebrē fallaciam deprehenderūt. Quapropter necesse fuit reliquijs ipsius Stephani loco diadematis uti. Percrebruit enim apud eos uetus religio, ut uulnus absq; illius diademate rex rite factus uideatur. Vladislaus inito regno ante omnia expeditionē in Amurathem Turcam apud Varnā sumpsit, una cū Iuliano legato supradictō: ubi uterq; occubuit cum uix toto triennio regnasset. de quo bello cū inter Sarmatas Turcarū mentionem feci, satis dixi. **LADISLAUS** puer Vladislao rege extincto à Pannonijs proceribus omniū suffragio comprobatur: apud patrum Fredericū usq; ad annum XII. mansit, quamuis à subditis frustra per legatos saepe repetitus: tandem quum Fredericus ex urbe Roma cum puero rediret, obsessus apud Nouam ciuitatē ab Australibus, ui puerum reddere coactus est: nequicquam Imperatoris partes iuuare conantibus, & Nicolao Cusa Legato à Nicolao misso, & Ænea Piccolomineo Imperatoris oratore. Receptū proceres extemplo Vlrico Ciliæ Comiti, eius auunculo, in fidem ac tutelam tradidere. Durāte ætate pupillari, tres uiri eius regna administrarūt: Ioannes Hunadis Pannoniam: Georgius Pogebrius Boemiā: Vlricus Austriā. His itaq; rectoribus fultus regna obibat. Quumq; in expeditione ea cōtra Turcas apud Albam interesset, territus inde specie uenationis in Austriam secessit: bello deinde feliciter gesto, cū reuertens in Pannoniam illac iter haberet, oppidum ingressus, ut recentē uictoriā lætus contempleretur: Vlricus eius tutor in cōsiliū interim aduersus à Ladislao Ioannis Hunadis filio incautus trucidatur. Rex uero Ladislaum deinde excusantem se non cōtra regem, sed tyrannum hæc fecisse, æquo animo audiuit: iramq; dissimulauit, donec illū spōte secum inter comites Budā duxit: ibiq; paucis post diebus una cum cæteris fratribus captus ipse securi percutitur. Matthiā minorem natū secum in Austriā duxit, custodiæq; tradidit. Inde in Boemiā profectus celebraturus nuptias filia Caroli Francorū regis: in medio rerum apparatu atq; gaudio paucis post diebus non absq; ueneni suspiciōe mortē obiit, annū agēs duodeuigintiū, magno fragilitatis humane indicio. Facie fuit decora, herouū frōte, rosea ceruice, crispantibus & oblongis more patrio crinibus. **MATTHIAS**, Ioanis Hunadis siue Vaiuodæ filius, opera Georgij Pogebrii cōfestim post mortē regis ex Austriæ custodia liberatus ac in Boemiā ductus, à procerū leuatu apud Pestē coacto Rex declaratur: Michaelē Zilagi eius auunculo, & armis, & eloquentia instante, ac merita patris cōmemorante. Igitur hic uarietatē fortunæ uicesq; humanas adspicere licet. Duorū parī ætate adolescentiū, alterum dominū & in summa rerū felicitate: alterū seruū & captiuū, tam breui tempore hūc simul crescere, illū penitus occidere. Matthias itaq; inito regno, cū Frederico Imperatore, q diadema Stephani tenebat, ac pro

ture suo

jure suo Pannoniæ regnum sibi uendicabat, sex annos bellum gessit. Cum eoque tandem conuenit, ut rex donec uiuere esset, heredem uero nullum instituere posset: diadema his conditionibus redditum, solenniâque de more obita. Conuersus ad bella Turcarum regem Maumethum ab obsidione Iazyge Rasciæ armis remouit. Transyluanos post Ladislawi mortem rebelantes copescuit. Traiectisque Alpibus Mondauiam, Valachiam, superato Stephano Vaiuda relatisque plurimis signis ad officium reduxit. Septem iugiter annos contra Hæreticos Boemos dimicauit. Post mortem Georgij rex Boemiæ electus fuerat. Non defuere tamen ei domesticis inimici Strigoniensis & Quinqueeclesiensis Præsules, ex humili loco eius liberalitate prouecti. q̄ Cazimirum Cazimiri regis Poloniæ filium clam sollicitabant, eique oppidum Nitrense tradiderant. Qd̄ Matthias simul cum Cazimiro expugnauit, sed in Poloniâ, sese ulturus, bellum mouens ad Vratislaviâ statiuam habuit, quo paucis post diebus Cazimirus pater ad colloquium in castra cum Matthia descendit, unde utrisque cum concordia discessum. Post hæc castrum Turcarum Sabacz ad ripam Sauri fluminis media bruma expugnauit. In ciuitate Olomicensi conuentum habuit, ubi Vladislaus Poloniæ regis filius cum multis mortalibus adfuit. Vxoribus duas omnino habuit, primam Georgij regis Boemiæ filiam, alteram Beatricem filiam Ferdinandi Siciliæ regis. Quæ uero superstes sine prole legitima defuncto, instantibus Pannoniæ proceribus Vladislawum Cazimiri Poloniæ regis F. in matrimonium simul & regnum aduersiuit, deinde quæ hæc natio Italico generi sit maxime infesta, breui post tempore ab eo iam in regno confirmato abdicata Strigoniæ secessit, ut litis huius euentum sub Alexandro ab Vrbe expectaret: uicta tandem à potentia succubuit, ac moesta in patriam reuertit. Vladislaus interea maiorum indolem referens, eos populos magna sapientia moderatè, tum nuper una cum Petro Siculo Car. Regino ac legato Turcas præ-

Coniuratio
Strigoniensis.

Beatrix Mat-
thiæ uxor

D A C I A .

(Ips aliquot fugauit.

DA C I A, quæ nunc Valachiam appellant, Pannoniis uicinam ac subditam, quæ fecerit mutationem postea dicam, nunc quid in ea sit obseruatum antiquis breuiter referam. Dacos & Getas Strabo uicinos ponit, sed hos orientales ac uersus Pontum: Dacos Germaniâ uersus & Istri fontes. Hos Dauos olim uocatos fuisse putat, ex quo Athenis Dauorum & Getarum nomina seruatorum. Getas item Græci Thracæ esse opinati sunt, ut idem est autor, qui quidem utrumque Istri latus incolebant, ut & Mæsi, & Thracæ sanè utriusque, à quibus Mysii sunt illi qui inter Lydos & Phrygas habitauerunt. Plinius autem Getas à Græcis, Dacos à Romanis appellari dicit, eundem faciens populum. Possidonius ait Getas Mæsiis & eius tractus homines religioni deditos ab animalibus abstinere consueuisse, melle tantum & caseo ac lacte uesci, pluresque etiam Thracæ qui sine mulieribus agunt: propterea Homerus eas gentes *ἀβίαις* uocat, quasi sine uita quæ celebs uita dimidiata sit, ut & ipse de Protefilai domo alibi testatur, quæ religionem à Zamolse uiro inter Getas nato traxerunt. Hunc Pythagoræ discipulum ac seruum dicunt fuisse, & ad Aegyptios cum eo penetrasse, eosque ritus deinde in patriam deduxisse, ex quo Getæ uti deum eum uenerant, Regem item habuere Bocrebistam uirum Græcum, qui fines Getarum traiectione Istro prorogauit, in Thraciam ingressus: & usque in Macedoniâ, & Illyricum penetrans magnos Romanorum exercitus superauit, fretus tantum augurio cuiusdam Cetici nomine magicæ dediti. Dromochetes alter rex eorum Lysimachum uiuum qui contra eum exercitum duxerat, cepit. Deinde quantum barbarus, clementia fretus dimisit. Herodotus eos partem Thraciæ putat esse, fortissimosque Thracum simul & iustissimos, debellatosque olim à Dareo quando ex Asia in Thraciam traiecit. Ad eos quoque Alexandrum quandoque penetrasse, ac muneribus donatum cito reuertisse. Iulianus princeps scribit in quadam oratione, Getarum gentem fortissimam ob uirtutem, tum ob Zamolsem quem uenerant, esse, cum non mori, sed migrare putent. Florus ait. Daci montibus inhaerent, quotienscumque concretus gelu Danubius uinxerat ripas, discurrere solebant & uicina populari. Visum est Cæsari Augusto gentem aditu difficillimam submouere. Misso igitur Lentulo ultra ulteriorem repulit ripam: citra, praesidia constituit: sic tunc Dacia summta atque dilata est. Hæc ille. De Dacis & Cattis primus Domitianus duplicem triumphum egit. At Traianus princeps, ut autor est Rufus, penitus eam gentem in potestatem redegit, qui traiectione Danubio & uicto Decebalus rege Daciam trans Danubium in solo barbarico prouinciâ fecit, quæ in circuitu habet decies centena millia passuum. Sed sub Galieno principe amissa, & per Aurelianum translatis eò Roma. colonis, duæ Daciæ in regionibus Mæsiæ & Dardaniæ factæ sunt: hæc Rufus. Mediâ Daciæ regionem Tibiscus abluuit in Danubium profluens, à Barbaris nunc Tissa appellatus, è monte profluens Car-

Mores Ge-
tarum.

Zamolse
Geta

Bocrebista

Dromochetes

Herodotus

Iulianus

Florus

Domitianus

Traianus

Decebalus

Tibiscus

GEOGRAPHIA

Iazyges pato Ptolemaeo, unde etiam Vistula: sed hic in mare Germanicum, ille in Pontum exit. Idem mons paulo ulterius Peuca dicitur, unde Tyra & Axiaces etiam fluunt. Sub Carpato Iazyges sunt, quos Transylvanos esse diximus: ubi septem Castra. Dicuntur autem Metanastis, quod ex his qui in Dacia sunt huc migrarunt. Ultra Tyram inferior Moesia est, nunc Mondavia. Inter Dacas Ptolemaeus Cistobocos ponit, quos Marcellinus Cistobocas vocat: eosque in Europea ponit Sarmatia Capitolinus item. Caeterum usque ad Tyram solitudo maxima Straboni: Vergilius item deserta Getarum dicit. Nunc vero (ut dixi) tota regio Valachia appellatur in duas diuisa partes. Prima Montana dicitur continua Metanastis: nunc Transylvanis inter Danubium & Carpatum montem: altera cui Mondavia nomen est a flumine appellata. Antiquitus inferioris Moesiae pars erat, protenditurque inter Istrum & Tyram usque in Pontum. In his hodie regionibus, eo quod Romanos, ut dixi, accepere colonos, pluraque uocabula loquuntur lingua semitalica, argumento est nomen. Valachiam enim appellant, quod Valach Italicum lingua ipsorum dicatur. Ex hac Matthias rex Pannoniae nostra aetate se genus habuisse iactabat e Coruina Romanorum gente, quam ob rem Coruum pro signo habuit: cuius adhuc filius nothus Ioannes Coruinus patriis uirtutibus instructus magnam Pannoniorum gentibus praesidium praestat. Robur igitur priscum in bellis hac natione fert, simul & nomen. Nam pro Dacis Danos factionem quandam in ea gente nunc appellant. Alteram uero factionem Dragulas, qui cum Danis impares essent, Turcas auxilio quondam uocauere: quorum armis Danos penam ad internecionem deluere, quos Ioannes Hunnadii Matthiae regis pater Pannoniorum potentia fretus restituit: ac Turcas creptos, una cum agris occupatis, sibi suisque tum nomini christiano acquisiuit. Nunc Valachiae pars Turcis, pars Pannoniae regibus obtemperat: cuius princeps Comes Palatinus Valachiae nuncupatur: ducem eligunt, quem Vaiuoda appellant. Ea a Tartaris quondam captam Ludouici regis tempore recuperauit Bagdam Vaiuoda, qui ab ipso postea Ludouico desciuit. Iterum Sigismundo regnante, duce Stephano Vaiuoda, Dania, & Valachia, & omnis trans Danubium regio rebelauit: uerum armis regis compulsum Stephanus fuit sese conciliare, ac ueniam petere praeteritum.

MOESIA SUPERIOR ET INFERIOR

Moesia in Europa.
Mysia in Asia.
M OESIAS duas in Europa post Illyricum & Pannonios, superiorē & inferiorē Ptolemaeus ponit: unde qui Asiaticas habitant Mysias prouenisse dicuntur. Ille Mysia, haec Moesia nominantur: ex inscriptione marmoris uia Tyburtina. T. Planci Propratoris Moesiae, qui in ea plura, quam centum milia ex numero Transdanubiorum ad praestanda tributa cum coniugibus, ac liberis & principibus, aut rebus suis traduxit, Graeci autem utraque Mysias dicunt. Has igitur Augustus per L. Pisonem eorum unum, ad quos Horatius Poeticam scribit, in potestate redegit. Ex his deinde alteram Aurelianus princeps, ut supra dixi, ductis e Romanis colonis Daciam appellauit: alteram uero inferiorem Getae, ut ait Strabo, incoluere. In qua Valachiae pars est: quam uti dixi Mondavia appellant. Insuper & Danubii ostia: de quibus paulo post. In ora Ponti Istriopolis, & Tomis, ubi Naso exulauit: quod ibi Medea conceperit Absyrtidem fratrem, Bulgari quoque in hac parte sunt, quos Triballos antiquitus putauerim esse. Nam in eo ferè ponunt loco, a Romanis & ipsi una cum reliqua Moesia subiugati. Bulgarorum gens ferox est, ut quae multas in Europa clades uicinis intulit: Constantinopolitanis quoque imperatoribus tunc Illyricis formidini saepe fuerint. Nonnullis placet non indigenas, sed aduenas esse e Scythia egressos anno salutis DCLXX. Agathone primo sedente Moesiam, deinde Pannonias cepisse. Reliqua eorum gesta, & quum Christiani sint facti in historia imperatorum Constantinopolitana commemorauit. Locus expetit, ut de Danubio nunc pauca dicam. Hic ut Plinio describitur, ex Arnobi montis iugis: ex aduerso Raurici Gallici oppidi, ubi sylua incipit Ercynia, nascens, per Germaniam, Pannoniamque populos Danubii nomine decurrit: ubi ad Illyricam in Austrum deflectit, Ister appellat. Deinde in septentrionem conuersus in Pontum exit, sex ostiis uariis appellatis nominibus. Primum Sacrum nominant: quod Peucen insulam facit: unde Peuceni populi de qua Eratosthenes in III. Geographiae sic ait: in Istro insula est forma trigona instar Rhodi, quam Peucen dicunt ob Peucarum, id est muricum frequentiam in eo loco confluentium: primamque trigoni cuspidem uersus fluuium Anconem uocant. Basim uero eius uersus Euxinum. Circa insulam ostia duo: Arcum & Pulchrum, in quo uelociter Absyrtis cum Colchis ad nauigauit, Apollonius poeta dicit Istrum ex montibus Hyperboreis currere per mediam Scythiam, & Thraciam.

& Thraciā, ubi scinditur, partim in mare fluere Ponticū, partim Adriaticū: per quē dicit Argonautas uenisse: quod nunc minime apparet. Dionysius poëta Istrū Pentistomū appellat. Herodotus uero septē ostijs sicuti & Nilum describit: inter quā ostium Sacrū, ubi Peuce est insula: id Dareū pontibus iunxisse transmissurū in Daciā: sicut Xerxes Hellespontū, Strabo dicit eum quādoq; uocatū à Barbaris Metoan: quod Græci ἄσιον, id est innocuum dicūt, quādo Scythæ ipsum trāseuntes nihil passi fuerant. Ex calamitate autē eis proueniēte ex eius transitu, Danubiū uocauerunt: quod eorū lingua causā malorum dicitur. Mœlia superior inter Danubium & montes Macedonicos cōtinetur: in quo fermē spatium tres nūc regiones sunt Bosna, Rascia, & Seruia. Bosna prope fluuiū, qui Moscus appellatur Ptolemaeo: apud hos Manicheorum secta colitur: duo rerū principia, alterum bonorū, alterum malorum dicunt. Nec Romanū Pontificem primū, nec Christum homouision putant. Cœnobia in abditis montiū conuallibus habent: ubi matronæ quæ ex aliquo morbo euaserūt, sanctis uiris certo tempore ex uoto seruire se dicunt: atq; ita inter monachos mixtæ unā uiuūt: quæ quidē labe adhuc durat. Rex Stephanus (hoc enim nomine reges eorū uocāt) à Ioāne Caruaialla S. Angeli Cardinale baptisma de more accepit. Is fuit germanus Bosnæ reginæ: quæ à Turcis expulsa, Romæ nostra memoria Pontificū misericordiā uicētitabat, & extincta est. Rascia uero ac Seruia hunc tenent tractū, quē olim Dardani. Dardanos enim uersus Macedonia mōtes ueteres ponunt. Seruiæ regiā Sinderouia uocant: cuius Despotus Georgius uir græcapica fide, paulo supra memoriā nostram filiā Amurathi regi Turcarum locauit. Nec multo post par sceleri meritū adsecutus est. Immemor ille adfinitatis aduersus eum duxit exercitū. Georgius relicto filio Gregorio defensionē, ipse cū reliqua familia & gaza in Pannoniā aufugit: expugnata tandē Sinderouia, filius luminibus effossis perētur. Ioānes Hunaldis, cū deinde Seruiā diuersis prælijs recuperasset, Georgiū in patriū regnum restituit: quāuis ut suspecto ac minus fido Christianus arces nōnullas minime crediderit. Ille igitur tanti postea beneficii immemor Ioānem ex clade Varnensi fugientem in Seruiā cepit, & reliquas ei terras reddere compulit. Ioānes tunc iussa facere coactus, iterū post aliquot annos ab eo proditus, ac deceptus est, hosti Amurathi cōsilia belli patefaciēte. Ex quo cladem Ioānes quā inferre sperabat accepit. Cum autē postea Maumethes Amurathis filius capta Cōstantinopoli in Seruiā moturus esset: iterum in Pannoniā Georgius fugit ad Ladislaw regis præsidium. Erat nonagenarius iam senex: quē cum Ioānes Capitranus ordinis minorū in fidem Orthodoxam deducere conaretur, respondit, q̄ in ea religione in qua uixit ad eum usq; diem mori malebat, quā à subditis populis à quibus infelix putabatur, delirus insuper haberetur. Reuersus tandē in patriam, paulo post ex uulnere à quodam extra bellū illato extinctus est. Cui Lazarus filius successit. Gregorio natu maiore quē dixi à Turcis captū atq; oculis mulctatū p̄terito, & frustra Maumethis auxiliū cōtra fratrem implorāte. Lazaro mortuo de regno uaria cōcertatio fuit: Ioānes Caruaialla legatus impulsorib; Pānonijs eō p̄fectus est rogatū eius regni p̄ceres, ut arces Rascianæ quæ Turcis aditū intercludūt, aut sibi, aut Pānonijs traderētur. Tandē re infecta nō sine piculo reuertit.

Dareus
Metoa
Mœlia superior.
Bosna
Rascia
Seruia
Manicheorū
secta.
Stephanus
Io. Caruaialla
Dardani
Sinderouia
Georgius
Despotus

Lazarus
Despotus

THRACIA.

THRACIAM Euripides domiciliū Martis appellat: dicēs eā εὐοπλομ, εὐιππομ, ἀρεῖ κατόχομ γῆσ. & Herodotus Thracū Martē pulchrū esse dicit: eos adfirmat multitudinē post Indos esse, si cōcordes ad unū regē pareāt. Vespasianus princeps latissimā eorum regionē diuisit. Hi quondā Bryges sunt appellati: transfretātes deinde in Asiā Phryges dicti: quod uerisimile Xenophontis auctoritas facit: qui ait Asianā quandā Thraciā esse incipientē ab ore Ponti usq; ad Heracleā à dextra nauigantibus. Idē & Arrianus sentire uidetur, qui ponit Thraces alios Asianos ex Europa in Phrygiā & Nysia constitisse: una cum Petauro duce, ciccis Cimmericis qui Asiam percurrerāt. Præterea regionē hanc Percā appellatam quādoq; mutasse nomen ex Nympha Thracia: quæ cū saga & pharmaceutria ut altera Medea fuisset, ab omni ea regione colebatur. Esse insuper latissimā plagam, ut quæ numerosas cōtineat nationes: Daciam omnē atq; Mœlias. Plinius quoq; eos ualidissimā gentem uocat: diuisosq; in Strategas L. Polybius scribit Thracas & Lacedamonios q̄q; ferū genus, filios suos musica erudire solitos, usq; ad annum xxx. ut animi aduerti duro cælo, & frigoribus rigidi, aliquantulū percam leniretur, cultioresq; moribus fierēt. Quare spectacula chorearū & ludorū quotannis

Thraciæ
diuisio.

iuuentuti citra lasciuiam præbent. Thraciam omnem in prouincias sex populo Romano adquisitas, Festus Rufus diuidit. In Thraciam, Hemimontium, Mœsiam inferiorē, Mœsiam superiorem, Sythoniam, Rhodopeam, & Cōstantinopolim: quæ omnia occasione belli Macedonici Romani domuere. Marcus Didius uagantes Thracas repressit: Marcus Lilius Drusus intra suos fines continuit: Marcus Minutius Rufus in Hebri fluminis glacie uastauit. Per Appium Claudium Procōsulem, hi qui Rhodopen incolebant, uicti sunt. Rhodopes maritimas urbes Romana classis obtinuerat. Marcus Lucullus in Thracia cum Bessis primus pugnavit, ipsamque caput gentium Thraciam uicit: Hemimontanos uicinos & Olympiam, quæ nunc Philippopolis dicitur, & Vschodoniam, quæ Hadrianopolis nominatur in ditionem populi Romani redegit: Cabaiam cepit, supra Pontum positas ciuitates occupauit: Apolloniam, Calatiam, Parthenopolim, Tomos, Istrum: ad Danubium usque perueniens, Romana Scythias arma monstrauit. Hæc Rufus. Sed quam proprie Thraciam uocamus, Plinius hoc modo circumscribit. Ister & Mœsia inferior à septentrione: ab ortu Pontus & Propontis: à meridie Aegeum mare: ab occasu Mœsia superior. Oram igitur prius attingam, in qua post Nesi fluminis ostia sita est primum Abdera, ab Abderito Erinii filio: Democrito ciue clara: altera est in Hispania Betica. Maronea Ciconum urbs uino laudata, cuius meminit Homerus. Diodorus lib. I X. ait hæc ciuitatem à Marone ædificatam, quem Osiris Aegyptius regem constituit, expulso Lycurgo. Hebri ostia ex Rhodope fluentis, iuxta est Aenus, Polyobria uocata Straboni in VII. alia est in Thessalia in Locris Ozolæ. Est & insula adiacens felici Arabia, & locus in terra opposita Rhodo. Hæc uero, de qua nunc scribimus expugnata fuit, anno. M. C C C L X X. à Venetorum classe, cui præerat Nicolaus Canalis, tam Turcis quam nostris qui aderant ad unum interfectis, & oppido ad postremum incenso. Aphrodisia ad ostia Nigri fluminis Ptolemæo. Selymbria item ciuitas. Sequitur deinde Byzantium ad os Ponti: ante Ligos Pli. dicta uero à Byzante filio Certhessæ Iridis filia, uel à Byze præfecto classis Megarensium: qui Byzantium ex oraculo constituere. Hunc uirum iustissimum dicit fuisse, eumque uniuersam oram Thraciam usque ad Aenum imperitasse. Vocata est etiam à Cōstantino magno, quæ eam primus Ro. principum incoluit: Aethusa & Constantinopolis & noua Roma & Agios. Ante uero Cōstantinum à Seuero & eius filio Antonio Antonia uocitata. Hæc Eustathius. Trogus uero dicit eam Lacedæmonios condidisse duce Pausania. Aelianus de uariâ historia scribit, Byzantios ut uino deditos Menandrum poetam notasse dum dicit: Ebrios mercatores, *βυζάντιοι ὄλην ἔπινα πὺν νύκτα*. Et Leonidas dux eorum quum obsessa ciuitate ab hostibus quondam uideret murorum custodiam ganeis præuerti: œnopolium apud mœnia constituit, ut in officio milites contineret, ut idem est author. Hæc tandem & ipsa à Maumethe expugnata an. M. C C C L III. Reliquam eius historiam inter Impera. commemorauimus. Huic proxima Perinthus Plinio, nunc Pera uocata, de qua alibi plura. Apollonia deinde, Anchiata Straboni, ab Apolloniatis condita. Mesembria Megarensium colonia, quam antea Menebra uocabant, ueluti Menopolis, id est Menæ ciuitas: eius enim ædificator Menas dicebatur. Bria enim sermone Thracio ciuitas nominatur: sic Selyos oppidum Selymbria dicta, quam supra commemorauimus, author idem. Phthinopolis Straboni Ptolemæoque: promontoria uero Thinia & Philia. Intus autem ex ordine literarum Aenea urbs. Theon in Lycophronis enarratione: Aeneas enim post captum Ilium eam condidit, ubi & patrem tumulauit. Aenia uero per i, ciuitas est Perrhebia, & eiusdem fluminis, Aenius Stephano. Aesa prope Pallenen. Argillus prope Strimonem, ut Thucydides in viij. à muribus cognominatus. Argillus enim Thracia lingua mus dicitur. Nam in hoc loco mures in mœnium fundamentis inuenti sunt concertantes, ut Stephanus ait. Aesyra, de qua Homerus. *τὸν δὲ δὲ αἰσὺ μὲν δὲρ ὀπυιομὲν τε κε μήτης*. Aphite urbs prope Pallenen, quæ Apollinis Mantem habebat. Thucydides in primo Aphite dixit: dicitur & Aphitia. Absynthus urbs, & Absynthis regio, quæ absynthio abundat: quo, ut ait Theophrastus, oues pascuntur in regione Pontica felle carentes. Amphipolim quondam in Thracia scribit, ego autem ex Ptolemæi descriptione in Macedonia. Bistoniam urbs. Bizya Thraciæ regia Terentio sando crimine inuisa hirundinibus, ut ait Plinius. Cicones gens Thracum, à quibus Vlyxem multa passum fuisse scribit Homerus. hinc Orpheos duos natos tradit antiquitas. Florum ciuitas Maronea est. Grescouia regio prope Macedonia Thucydidi II. Gerania, ubi Pygmeorum quondam genus à gruibus sublatum Pli. Flauiopoli ubi antea Zela oppidum fuit dicitur. Olynthus orationibus Demosthenis nobilitata, quas Olynthiacas uocauit. In ea adipiscenda Atheniensium

niensium eius tempore magna contentio, quam eis Philippus abstulerat. Odone gens Thraciae, ut Dionysius in Bassaricis. *μαίδονες ἄγρια φυλα* & *ὠδόνες ἐγχεσινάλλοι*. Odrylij populi, quorum imperium ab urbe Abderorum ad Pontum usque Eaxinum tendebat. Eis imperavit Sitalces Terei filius, qui in bello contra Triballos cecidit, cui successit Sentes fratris filius. author Polybius. Phylis Thraciae regio Herodoto in VII. Est & fluuius Bithyniae. Pallene urbs forma triangulari prope Melembria, dicta prius Phlegra, ubi bellum Gigantum commissum. Theogenes in Macedonicis gigantes ait non cum diis, sed cum Hercule pugnasse. Verum fulgurum & tonitruum modo praelium commissum. Philippopolis ad Rhodopen montem, quam eandem cum Hadrianopoli & Trimuntio Ptolemaeus ponit. Rufus contra hanc Olympiada. Viscodonia uero Hadrianopolim nominata, & utraque a Marco Lucullo subiugata dicitur, uti supra commemorauit. Haec urbs post eadem Deciorum principum patris & filij, unde illi fuerant oriundi, capta est a Scythis, intraque eius moenia iugulata fuerat hominum centum milia. Potidea Stephanus urbem Thraciae dicit, alibi uero in Macedonia, in qua & ego supra posui, quam Cassandriam uocatam dicit, nisi forte duae sint. Motes uero nobiles Aenus, & Rhodope. Flumina Nesus, & Athyra, sed in horum medio notior Hebrus. Nunc ad Chersonesum ueniam, cuius Isthmos hodie, sicut Corinthiacus, Examiliu uulgo appellatur. Hinc a Cardia ad Paetia Milciades, ut testatur Herodotus, muro sepsit. Est enim Cardia urbs in ora ab latere occidentis, edificium Hermocharis, qui dum sacrificaret, ab auspicio cordis a coruo rapti & huc delati locum appellauit, ut Stephanus. Ex latere Bosphori, Sestus, & Callipolis. Chersonesum ite quatuor principales, Thracia, Taurica, Cimbrica, Aurea, omnes Europae, praeter Auream. Sunt ite aliae quae sunt oppida: ut in Creta, in Caria: in hac ipsa de qua loquimur. In Isthmo Chersonesus est una est centum ciuitatibus, ut scribit Aelianus, cuius incolae Chersonesum dicunt. Hi ex turribus gesta Atheniensibus, sub quibus erant, significabant. author Stephanus. Alopeconesus ite urbs hic prope Ptolemaeo ponit. Quam Stephanus ait ex oraculo conditam ex catulis uulpium ibi repertis, ut plane nomen indicat.

Odone
Odrylij
Sitalces rex
Sentes rex
Phylis
Pallene prius
Phlegra
Philippopo.
Hadriano
polis.
Trimontium
Potidea
Aenus
Rhodope
Nesus
Athyra
Hebrus
Strimon
Chersonesus
Isthmus
Thracius
Cardia
Sestus
Callipolis
Chersonesus
oppidum
Diuisio Macedoniae

MACEDONIA.

MACEDONIA omnis in medio duorum marium Ionij ab occasu, & Aegei ab oriente describitur, ab aquilone Delmatiae parte & Moesia superiore, a meridie Epiri habens. Diuisa praeterea Plinio in partes duas, quarum alteram prouinciam idem Strabo autem superiorem & liberam appellat: eam uidelicet, quae per sinum Ionico littore protendit, Illyrico ac Italiae proxima: Altera uero ultra Candauiae montes Macedonicis regibus seruebat, quibus sublati uniuersa in potestate Po. Ro. peruenit. Quater enim Macedones in bello XXX. annorum, ut scribit Liuius, uicti fuere. Primo post secundum bellum Punicum Philippus Demetrii filius a T. Q. Flaminio, qui post uictoriam omnes ciuitates Graeciae quae sub illo fuerant saluas & liberas esse iussit. Deinde Perseus a P. Aemilio Paulo, qui lxxxij. ciuitates, ut ait Plin. uno die direptas uendidit. Tertio pseudo Philippus a Q. Caecilio Metello. Postremo pseudo Perseus a T. Aemilio. Pars igitur prima gentes habet Albanos, Parthianos, Taulantios, Orestas: omnes catalecto & cultu partim Illyrico, partim Graeco utentes, neutris tamen satis intellecti, ac imperio hodie Turcarum subiecti sicuti & caeteri. Hos cum Epirotis Strabo & Plin. confundunt nomine ac rege tantum diuisos, caeteris similes. Albani hi sunt, quorum hodie nomen durat, Ptolemaeo tantum ex ueteribus positi. Taulantij, ut ait Appianus, a Taulantio Illyrij filio, a quo Illyrici dicti. Orestae populi, & Orestis regio, ubi Orestes imperauit ab infania liberatus, ob pudorem huc secedens, cui filius eiusdem nominis successit, Orestasque populos appellauit. Ipse uero pater ab aspidis morsu petitus secessit in Arcadiam, ibique decessit. Haec Theogenes in Macedonicis. Verum uti supra dixi, Albanorum nunc omnes nomine cenent, Drino fluuio ab Illyricis diuisi. Vbi primum Scodra occurrit, nunc Scutaris, & Delminium nunc Dena: & Olchiniu quondam Colchiniu, ut ait Plin. nunc Dulchiniu, ad Drinonis ripam, qui a Drino flu. & lacu Scodrae profluit. Deinde post Drionem, Lissu, nunc Alexiu, qui omnia inter Illyricos attigim. Deinde littorales urbes: Dyrrachiu, olim Epidanum, memorabile fama Caesaris in eo loco superati. Apollonia quondam insignis nunc interijt, ubi Octauius adolescens cum Caesar fuit interfectus dabat operam literis, inde aduersus ad magnum nomen suscipiendum. Huius nominis plures a Steph. commemorant, in Libya, in Acarnania, in Creta prope Gnosu, in Sicilia prope Leontinos, in Phrygia, in Mysia prope Rhidacum fluuium, in Tarso, in Phocide, quam Homerus Cyparissu uocat. Auion Ptole. nunc Velona, quam falso quondam Apolloniam putant, quam Apollonia Plin. viij. milia a mari distare testatur. Praeterea Corinthiorum esse colonia dicitur Aulo & Aulona: sicuti Caulo & Caulona, Iader, & Iadera.

Quater Macedoniae uicti.
T. Q. Fla.
P. Aemilius
Q. Caec. Metellus.
T. Aemilius
Prouincia Macedonia
Albani
Taulantij
Orestae
Post Drinum
Scodra
Delminium
Olchinium
Lissum
Dyrrachium
Apollonia
Aulona

GEOGRAPHIA

Hanc Pazaites ex Othomannorū familia primus occupauit. Deinde rebellantē Amurathes compescuit. Deniq; Maumethes filius superioribus annis, ut in gestis eorum alibi mentionē fecimus, per eam in Italiā traiecit, Hydruntumq; cepit. Plures etiam huius nominis Stephanus recenset, in Arcadia, in Creta, in Arabia, Amantiam, idem, & item Plinius ponunt prope Oricum in hac parte quasi Abantiam, quoniam Abantes populi redeuntes à bello Troiano hic cōstitere. Alios Amantinos quos Tyberius superauit, Ptolemæus inter Pannonios collocat. Deinde Oricū cum portu nobile quondam oppidum, intus uero Antigonea. Altera item Macedonia in sinu Toroneo, ædificata ab Antigono Gonata, tertia in Arcadia quæ prius Mantinea dicta est, ut Pausanias refert, quarta in Bithynia prope Acylium, quinta in Syria prope Antiochiam. Oppidū deinde in alto cōspicitur loco, nunc Croiam uocant, quæ Troiam fuisse putauerim, quā Stephanus in Chaonia ponit huic finitimam loco. Domnenses etiam hic collocantur, & Doberienfes, quos Dibras nostra uocat atas.

Amantia **Oricon** **Croia** **Troia** **Domnenses.** **Doberienfes** **Tres familiae à Turcis expulsa.** **Comneni** **Arianites** **Castriotæ** **Io. Castrio.** **Schenderbech.** **Contra Venetos** **Despota Epiri** **Nesus flu.**

Q V A N D O huc uentū est, anteq̄ ultra progrediamur, repetenda breuiter huius temporis historia. Tres præcipue familiae hac omnia loca simul cū Epiro, de quo postea dicā, possidebant, quas omnis Romæ uidimus à Turcis expulsas. Cōneni è nobili Cōstantinopolitano genere loca littoralia tenebāt, Dirrhachiū, Aulonā, aliāq; cōplura. Arianites ex ea familia re incolumi ac in pace decessit: filij pulsi, è quibus Cōstantinus heroica uir specie ac fortitudine post longā in urbe morā ad administrandā Montisferrati in Subalpina Italia ditionē est aduersus. Altera familia Castriotarū est, è quibus Ioannes Dibras siue Doberienfis Troiam nōnullaq; alia loca interius obtinebat. Quūq; ab Amurathe Turca bello peteret, tributi cōditione liberauit obside filio Georgio puero nouē annorū dato. Hic igitur & indole, & uirtute creuit heroica, & robore corporis incōparabili: quapropter Amurathes eū in suā sectā asciuit, uocauitq; Schenderbech, quod lingua Turcarū Alexandrū dominū siue magnū significat. Hic plures ei prouincias adquisiuit, inter quas & Mœsiā adsecutus, Georgio Vncheruch Despoto ac Nouomonte eius regionis metropoli expugnato, ubi auri argentiq; fodinæ dicuntur esse. Extincto patre ac fratre Caragasio natu maiore, qui erat obles apud Andrinopolim, Amurathes ei regnū paternū tradidit. Interea Eugenius III, audita fama hunc per nuncios & literas ad nostros, & fidē pristinā traducere conat. Ille cōfestim obtemperat, ac rebellans tot pro religione res gessit quot antea cōtra, ac de improviso Croiam, Sfetigradū, Stelusium, Modriū, & Ternaciū, oppida in ea regione occupat. Amurathes cōtra eū Amelambech fratris eius filiū primo, deinde Vranū duces cū copijs mittit. Croiam quatuor iam menses obsidebant, cū morit, ac filius Maumethes missis totidē ducibus quos Bassas uocant frustra uires instaurat, cū ille semper parua manu ingentes hostiū cateruas fundret, ac fugaret. Sed & uno tempore Venetos quoq; bello laceffebat. Causa fuit, quod illi pactam pecuniā maioribus suis ob ablata Albaniae oppida pendere negabāt. Itaq; Dyrrhachiensem, deinde Damniensem, Scodrensem, & Drinastensem agros late populatus est. Venetorū exercitū ad Drinum fluuiū occurrentē fugauit: tandem inter eos cōuentum sequestra pace per Antonium Venetum Albaniae prouisorē, ut illi Scodra & agro quē ceperat cedenti mille quingentos aureos quotannis tribuerent. Post hæc cū Pij II. Pont. nuncijs sollicitatus auxilio Ferdinandi regis in Italiā traiceret, eū Baroli à Io. Ant. principe Tarentino, Ioanne quoq; Renati regis filio Andegauiae duce, ac Ia. Picinino obsessum euestigio liberauit. Romā deinde cū uenisset, mox domū remeauit, ubi paruo post tempore ueneno absumptus dicit. Vir Pyrrhi quidem successione, aut Alexandri cognomento sine cōtrouersia dignus, in tot periculis aut prælijs mirū nullū in corpore uulnus repertū, præterq̄ humerum effractū. Vxorē filiā Arianitis quæ supra cōmemorauim⁹ duxit, quæ adhuc Neapoli uiuit, ex qua filiū suscepit, qui post mortē patris pulsus & ipse ab Maumethe peregrinat. Tertia familia quā dixim⁹ expullam, Despotorum Epiri est, his finitimi regionibus, quæ Artam nunc uocant, de quo inferius latius dicemus. Hi Tocchi appellati, ex agro Bencuetano, ac ut ipsi dicuntur ex Totila Gothorū regis genus ducentes, annos prope c. c. hæc loca tenuerūt simul cū Actolia & Acarnania, Cephalia quoq; ac toto quondā Pyrrhi & Vlyssis imperio, nominibus tantū Leonardo & Carolo sibi adsumptis. Hic qui pauloante Romæ agebat Leonardus, filium & ipse Carolū reliquit à Maumethe olim pulsus ad Sixti. III. Pont. opem ac misericordiā cōfugit. Nunc reliquā Macedonia partē prosequemur. Cuius serē loca omnia interiēre, uetera tamen repetam. Ex parte primū orientis, & Aegæi maris post Nesi fluminis ostia, qui Thraciam à Macedonia di-

mit. Edones sunt, qui sinui nomen dederunt. Amphipolis Atheniensium olim dittonis, quae colonia duxit Agnon Niciae filius, expulsis Edonibus, uocauitque Amphipolim, quum prius Nouemua appellaretur, quod praeterfluente utrinque Strimone cingeretur, ductoque a flumine ad flumen muro, mare uersus colonia collocauit. Hanc urbem Brasides dux Lacedaemoniorum bello Peloponnesiaco occupauit, datoque negotio Thucydidi Olori filio Historico, qui tunc in proxima regione magistratum gerebat uti subueniret, ille cum VII. nauibus sero iam uenit. Haec ex lib. IIII. Thucydidis. Haec deinde Philippus Atheniensibus abstulit. Stephanus Cradennas & Ariadromum antiquitus uocata dicit: praeterea esse aliam Amphipolim in Syria apud Euphraten a Seleuco conditam, quam Turmeda Syri uocant. Supra uero aliquantulum apud Strimonem fluium in eadem regione Edonica Philippi ciuitas prius Crenides, ut Artemidorus in Epitome X. ciuitatum. *καὶ πόλις φιλιπποῦ καὶ ἀκροῦ κρηνίδης*. Et urbs Philippi antiquitus Crenides. Philippus Macedo nomen mutauit ob merita lati ab se auxiliij contra uim Thracum expugnare urbem conantium. Hic Brutus ab Octauiio superatus. Augustus deinde mutatis colonis, Neapolim eam uocauit. Sequitur sinus ipse Edonicus, in quo Arethusa est urbs, alia Syria, tertia Euboeae: fons item in Italia. Proconnesus cum duobus promontorijs: Atho in septentrionem, & Nymphaeo in austrum spectantibus. Athos enim ciuitatem sui nominis habet. Coloni Athoita dicuntur ab Atho gigante incolente, ut Nicandrus in V. Europa. Iacit umbram CCC. stadiorum, ut ait Stephanus. Hunc olim fama Xerxes aceto sparso complanasse, ex quo Iuue. Credimus olim, Velificatus Athos. Prope Athon Singus est oppidum, quod Singitico sinui nomen dedit. In quo Stratonicea est urbs ab uxore Antiochi, deinde ab Hadriano principe Hadrianopolis appellata, ut Stephanus. Chalcidica hic Ptolemaeus regionem constituit, Stephanus & Chalcidum urbem, esseque alias huic homonymas in Chalcide Euboeae commemorauit. In eodem sinu Acanthus urbs ab spinas similitudine, uel ab Acantho homine quodam. Alia in Aegypto est: item Emporium in mari rubro. In hac Macedonia cicadae dicuntur tacere, ex quo prouerbiu apud Simonidum est in minimu loquentes, *ἀκάνθιος τέτιξ*. Ampelos promontorium Torones: alterum in Samo, in Cyrenaica tertium. Torone urbs iuxta sequitur, unde sinui Toroneo nomen, dicta a Torone Neptuni & Phoenicis filia. In hoc sinu Antigonea est ab Antigono Gonata condita. Casandrea, Potidea, cuius Demosthenes saepe in orationibus meminit. Patalia ut Stephanus, ut Ptolemaeus Patalene. Therma urbs, unde sinus Thermaicus, ubi Thessalonica, prius Halia nuncupata, Casandri aedificium, sub Philippo Amyntae filio nomen mutauit: uel quod ille in eo loco Thessalos uicerit, uel ut Lucius Tarræus dixit, qui librum de ea ciuitate composuit, ex Thessalonica filia appellauit, ut placet Straboni, uxore, non filia. Liberae fuit olim conditionis, ut Plinius. Ira Theodosij qui XII. mil. ciuium in ea necauit maxime cognita: sed multo magis epist. Pauli. Haec deinde cessit in hereditatem Andronico Manuelis imperatoris Constantinopolitani filio: sed Ioannis fratris odio, qui patri successerat, eam Venetis tradidit. A Venetis uero Amurathes Turca bello eripuit. Apollonia Achedoro tantu fluuium a Thessalonica diuisa. Canastrum Stephano, ex quo Sophocles Canastrum promontorium commemorat. Strabo Calastra scribit, in sinu Thermaico. Et haec quidem in ora. Intus uero reliqua ex ordine literarum ponam a Stephano ex parte magna mutuatus. Aeane ab Aeano Elyminthi filio regis Aetruiae, qui huc adplicans hanc urbem aedificauit. Alor penultima producta, ad Axij fontes. Aera, unde Aerac, alia in Ionia, tertia apud Hellepontum, cuius incolae Aeratae dicuntur. Acefe. Acesamene ab Acesameno Pieriae rege, ut tradit Theogenes. Alante, est item altera in Arcadia. Theopompus in Philippicis. Allantrum dixit. Almopia regia iuxta fontes Erigonis. Lycophron de Aenea loquens. *ἐκ δὲ ἄλμοπίας ἀλλαντήν διέξετε τυρσυνία*. Dicitur ab Almopo Neptuni & Helle filio. Alpon media, producta, altera in Locris Epicnemidijs. Anthemus, altera in Syria. Andrea, altera apud Eleam. Aedessa inter confluenta Erigonis & Axij, alia in Mesopotamia. Azor penultima, producta, Ptolemaeo Azorum: Arriano autem Azoricum urbs prope Thessaloniam. Aegea urbs iuxta montem qui supra Pindum eleuatur, olim Melobotera uocata ex ubertate pastionum. Bisalta gens libera Plinij. intra Strimonem & Edonicum sinum. Stephanus Bisantem uocat, coloniamque eam Graecam a Samijs deductam. Bryges Macedonum populi prope Illyricos, quos Macedones Phryges uocant, ut Stephanus. Berga, quam Beram idem uocat, ad Chabrii fluentem. Beroea ad Citarum montem iuxta Haliacmonem sita, apud Ptolemaeum cognominata a foemina eiusdem nominis nepte Macedonis ex Bereto filio. Est alia in Syria, unde Bassianus nobilis orator fuit. Stephanus. Calliterae Ptolemaei inter Bisaltas: Cydna Theogeni ponitur. Duriopus. Emathia regio in finibus Macedoniae iuxta Thessaliam ab Emathio rege, ut Trogus quo

Edones
Amphipolis

Philippi qui
Crenides de
inde Neapolis
Arethusa
Proconnesus
Athos &
Nymphaeum
promontorium
Singus
Stratonicea
qua & Hadri
anopolis
Chalcidica
regio.

Acanthus
Ampelos pro,
Torone
Antigonea
Casandrea
Potidea
Patalia
Therma
Thessalonica
Achedorus
Canastrum
Aeane
Alorus
Aera
Acefe
Acesame
Alanta
Almopia
Alponus
Anthemus
Aedessa
Azorus
Aegea
Bisalta
Bryges
Berga
Beroea
Calliterae
Cydna
Duriopus
Emathia

Europus quo nomine Macedonia quondā tota est appellata. Eius urbs Europus ad Erigonis sita fontem. Stephanus ab Europeo Macedonis filio dictam ait, esseq; aliam in Syria, tertiam in Caria. Elimeā Strabo in octauo libro cōmemorat. Eordane regio, alia in Iberia, tertia in Thracia. Euporia ab Alexandro ædificata, ex rerū copia nomen auspicata Emporium. Heraclea in Macedonia duæ: altera Sintica apud Strimonem fluuiū, quæ à nonnullis in Thracia ponitur, altera ad Erigonis fluentia ab Amynta Philippi ædificata, ultima ex XXXIII. huius nominis ciuitatibus. Gastronia regio Theopompo. Gordynia in monte Citaro: alia in Creta Gomphi Gortynia. Gomphi. Idomene. Ichne Herodoto in VII. Eratosthenes singulari numero protulit, quanq; Philetas eam esse aliam scribat. Dicitur à Themidis uestigijs, quæ Iuppiter adfectatus est, ut Stephanus. Lete ad Axij ostia, à Latona templo prope cōstituto, ut Theogenes. Incolas, Letæos appellat Nicarchus Alexandri comes. Museū locus circa Olympū, Eretrienſiū colonia quā Philippus diruit, ubi & ab Astere milite sagitta petitus alterū amissit oculū, ut Stephanus. Olyra, Ossa ad Athon urbs. Horma ad fontes Erigonis. Homolium. Pella Alexandri patria ad Axij ostia paulū à mari recedēs, olim Bunomus, & Bunomea uocata. Sūt & alia, in Thessalia, in Achaia, in curua Syria. Parthenopolis à uirginibus Ceraſtia Mygdonis filiabus, ut Theogenes in Macedonicis, q; memorabili castitate & uicti abstinentia fuerint. Pelagonia regio inter Andaristū & Erigonē amnē Ptolemæo posita, Plinio quoque & Straboni cōmemoratur. Pieria regio inter Pharibū & Haliacmonē Ptolemæo. Hic, ut ait Pausanias, Pierus regnauit, pater puellarū quæ de cantu cū musis cōtenderunt. Physcus alijs, Ptolemæo Physcæ dicitur ciuitas ad fontes Chedori: altera in Caria, tertia Locridis, & in Rhodo palus. Sintia regio & ciuitas prope Thraciam. Phila quā Ptolemæus Philiren, ædificium Demetrii Antigoni Gunatæ filij iuxta Peneū, quā à matris nomine uocauit. Est & insula Aegypti Herodoto in III. iuxta magnū fluuiū, cui Tritoni nomē, qui ostia in paludē Tritonidē emittit. Pæones prope Peneū & Peliū in Thessalia mediterraneos nonnulli ponunt. Herodotus autē in Thracia iuxta Strimonē fluuiū collocat, atq; per horū fines Axii amnem fluere. Eorū ciuitas Amydon, iam deleta, ubi fontem Dionysius poeta innuit esse, cuius unda lucida ea tellus abluitur: cōfluitq; in Axii fluuiū, qui pluribus auctus uti torrens fertur. Strabo ex Pæonib; dicit Axii & Strimonē fluere, putatōsq; à quibusdā colonos esse Phrygum, ab alijs Archigetas. Pæones usq; ad Pelagoniā & Pieriam extendi dicunt, ac multa de Macedonia tenuisse usq; ad Propontidē progressi. Pausanias Pæonas ad Axii flumē ponit, uocatōsq; dicit à Pæone Endymionis filio. Appianus in Illyrico dicit Pannonios à Gracis Pæonas uocari, eosdēmq; omnino esse populos. Hos Homerus in Catalogo Pyrachmen & Steropæū ait duxisse ad Troiā: quorū à Patroclo alter, Steropæus ab Achille postea interfectus fuit: & hæc quidē de Pæonibus. Praxilus, & Pydna cuius Demosthenes saepe in orationibus meminuit. Sintia regio, & urbs prope Thraciā: apud hanc Aristoteles de miraculis scribit fluuiū nomine Pontū labi, in quo lapides quidā ferunt qui ardentēs cōtrariā carbonibus retinent naturā: uento extingunt, in aqua uero flagrant, tetrūq; odorē modo bituminis reddunt, ut nulla reptilia prope cōsistant. Stimpthalia, Scotusa, ad Strimonē sita: altera in Thessalia. Strobis iuxta Erigonē quā Steph. Stronbū uocat, dicitq; Romanorū esse coloniā. Mōtib; Macedonia perpetuis cingit. Sunt autē Candauia Plinio Straboniq; ex occidentis latere, Ptolemæo autē Camelai appellati. Est & Olympus alter. Flumina, Strymō iuxta Thraciam qui in sinū Edonicum influit: Axius, Erigon, & Haliacmon in Thermaicū excunt sinū.

THESSALIA.

Deucalion
Hemon
Thessalus
Phthius
Pelasgus
Achaus
In partes IIII
Mōtes cōti.
Amnes 24
Pieris. Ossa
Pindus
Othrys

THESALIAM Eustathi⁹ in Homerū sic ferè in uniuersum describit. Camp⁹ est maximus ac curuus, undiq; montibus cinctus: ab oriente Ossa, & Pelion montes habet: ab occasu Pindū, à quo Peneus amnis exiēs orientē uersus tendit: ab aquilone Olympū, à meridie uero Othryn. In hac itaq; Deucaliō, ut ait Strabo, primus imperauit, qui locū Pyrrheam de uxoris nomine dixit. Hemon uero Hemoniā. Huius uero filius Thessalus Thessaliam uocauit. Successores deinde Phthi⁹ Pelasgus, & Achaus, totidē in ea cōstituere populos. In partes quoq; quatuor idē autor diuidit, Phthiotiam uersus austrū, Estiaotiam uersus occidentē, Thalassiotiam siue Marinā ac Pelasgiā. Montes quoq; cōtinuos in ea terræmotu quondā disruptos, fabulæ uero ab Hercule uolunt. In Thessalia Plini⁹ XXXIII. nobilissimos esse amnes tradit. Montes quoq; quorū principes Olympus, Pieris, Ossa: cuius ex aduerso Pindus, Othrys, Lapytharū sedes ad occasum

casum uergentes. Ad ortum uero Pelius, omnes inter se continui, & theatri modo inflexi,
 caueatis ante eos LXXV, urbibus. Flumina, Apidanus, Phoenix, Enipheus, pluresque alij: an
 te omnes clarissimus Peneus, oriens iuxta Gomphos interque Ossam & Olympum nemoro-
 sa ualle defluens quingentis stadiis, dimidio eius spatium nauigabilis. In eo cursu Tempe uo-
 cantur, quinque millium passuum longitudine iugis sese leuiter attollentibus, iuxta quae labitur Pe-
 neus, undis lucidis amoenus, uiridanti riparum gramine, canoro auium comcentu. Memoran-
 tur & Tempe Neumesia, quae ab Ouidio Cygnea dicuntur: sicuti & in Sicilia Heloria etiam
 Tempe, ex amnis nomine: denique uocabulum hoc Graeci ad omnem piscosum locum ac uiretis amoe-
 nitatem traducunt. Sed ad Thessalos reuertamur. Eos in primis lautos fuisse moribus decla-
 rat Menander his uerbis: Non Corinthus, non Laio Syre, non lautorum manus Thessalorum.
 Magna quoque & lauta bucella, ut Pausanias ait, Thessalus intermissus dicebatur. Thessalae
 ite alae, propter similes uestes. Et Thessalicae bigae, ut ceteris praestantiores. Thessalicum quoque
 ingenium ob astutiam illis innatam. Equitandi deinde palma in bello Thessalis data, ex quo
 Centauros prodixisse poetae finxerunt. Thessalae denique saga plurimum commemoratae, quod
 hic magnopere magica ueneficiaque uiguerint. Nunc urbes attingam. Argos in primis nobis
 ac uetusta Thessalicae ciuitas. Larissa appellata, inter Pelasgos ponitur. Decem huius nomi-
 nis a Stephano describuntur. Primum Peloponnesiacum, Amphiloichicum. Deinde hoc Thessa-
 licum, in Cilicia quae nunc Aegiopolis. In Nisyro una ex Cycladibus: apud Troezenem. In Ma-
 cedonia, in Scythia, in Caria, in Phaeacia. Incolae Argei dicuntur & Argiui, sicuti Achaei & A-
 chiui. Sed & Argolici & Argolae etiam dicti apud Euripidem. Argissa prope Peneum condi-
 ta a filiis Larissae. Deinde Argura uocitata. Est item Argura locus in Euboea. Aeson urbs ab
 Iasonis patre. Aetices gens Thessala mediterranea siue Perrhebiae, Aemonia regio ac ciuitas,
 ut Pausanias, ab Aemone Lycaonis filio. Alope a filia Cercyonis siue Actoris eiusdem nomi-
 nis, sita inter Larissam & Echinum. Incolae Alopenses: memorantur & aliae in Attica, in Ponto,
 unde Pantasilea fuit. In Euboea, apud Delphos, apud Locreses, & apud Mysiam, de qua dicunt
 loqui Homerum. ελθόντε δὲ ἀλώπης, ὅθ' ἀμαξονίδωμ γένος ἐσίμ. Amycus iuxta Meliboeam, ab uno ex
 Argonautis appellata, ut alij a filio Neptuni: haec Suidas in Genealogiis Amyricem uocat. An-
 tron urbs. Zenodotus ἀρχίαλον ἀντροῶνα dicit: fertur locus esse antris cauernisque frequens, tum
 optimos ad molas habere lapides, quarum onus asinum subit, quapropter prouerbiu dicitur ὄνος ἀντροῶ-
 νος. Aperantem urbem Polybius in primo commemorat. Asbotus media producta. Asterion,
 Homerum οἱ τ' ἔχομ ἀστέριον, τὶ τάνοιο τε λευκὰ κάργωκα, quod in alto sita monte ueluti astrum fulge-
 at, ut tradit Eustathius, qui nunc eam Persiam dicit uocari. Est & altera in Syria: & Asteris insula
 in medio Sami & Ithacae. Asterusia ite in Creta. Atrax & Atracia in Pelasgiotide ab Atrax-
 ce Peuci filio, incolae Atraces dicuntur. Lycophro, καὶ Δευτέρως ἱεμεύκαμ ἀτρικας λύκας, Achne
 unde fuit Cleodamas, quae de cura equorum scripsit. Est altera in Boeotia unde Achne. Azotium
 in Pelasgiotide. Aphete Magnesia urbs in sinu Pagaseo, quam commemorat Apollonius, dicta
 ut eius enarrator scribit, ἀπὸ τῆς ἀφέσεως, id est a dimissione, quod ibi Herculem Argonautae
 dimiserint. Amphilacae aedificium Amphilaci unius ex Aeoli filijs. Hic Iphicium suscepit,
 qui Phylacum genuit patrem Paeantis & Iphicli: quorum Paeas Methonem & Philocte-
 ten liberos habuit. Iphiclus uero Astiochen Protefilauum & Podarcem. Haec Eustathius in
 Homerum. Aenia urbs Perrhebiae. Incolae Aeniades, qui prius iuxta Ossam, postremo prope
 Actolos habitauere, dicti ab Aenio fratre Guneii, quem Homerum in Catalogo ponit eius
 gentis ducem uenisse. Alos Aeniatas Strabo ponit in regione Ponti, quos tunc Parthios
 appellari dicit. Alos Achaiae & Phthiotidis urbs, sub Othryos montis finibus, distans ab Ito-
 ne stadiis VI. aedificata ab Athamante, a sale ibi reperto appellata. Huius nominis duae, al-
 tera Maliaca sub Achille, altera sub Protefilao fuerat, pronunciatum & utroque sexu. haec Ste-
 phanus. Eustathius idem ferè aedificatam dicit ab Athamante dum per insaniam erraret: non
 nulli cum adspiratione scribunt dicentes a mari etymum trahere: quidam ab ancilla Athaman-
 tis nomine Elos, quae Ino primam semina urere nunciauit. Cuius ob merita ciuitas in eius ho-
 norem condita. Erat & altera Alos in eadem Thessalia, quam Homerum sub Protefilao posuit.
 primam uero sub Achille, quam Maliacam Halon Strabo uocat, quae ad Malienses pertinebat, quae
 populi prope ac contra Euboeam & Thermopylas siti sunt. Haec Eustathius. Budea media pdu-
 eta ciuitas Magnesia a Budeo conditore, unde & Budea Minerua in honore apud Thessalos,
 cuius meminit Lycophro, ἡ πομπὰ δὲ βῆ Δεαμ αἰθουίαν κόργω ἀρωγὸν ἀνδράξασα, τὰ ἔροθον γάμων.
 Homerum

Pelius

Flumina

Apidanus

Phoenix

Peneus

Tempe

Thessalorum
mores

Argos

Argissa

Aetices

gens.

Emonia

regio

Alope

Amyrus

Antron

Aperantes

Asbotus

Asterion

Asterusia

Atrax

Atracia

Achne

Azotium

Aphete

Amphilacae

Amphilaci

gens.

Aenia

Alos

Budea

GEOGRAPHIA

Homerus autem Budeium protulit, ὅς ῥ' ἐν βυδέϊα ἐνναϊομυδίῳ. Est & Budea ciuitas Phrygia, & Budei Medorum, & Budini Scythia populi. Bœbeis stagnum Thessaliae Straboni prope mare ad Pharas. Bœbe autem eidem est oppidū iuxta Bœbeidem. Homerus, Βοίβη καὶ γλαφυρὰ καὶ ἐν κτημυδίῳ ἰαωλόρ. dicit & alibi Bœben inter septem esse ciuitates quas Demetrius Poliorcetes deduxit in Demetriadem: uocatam autē Bœben à Bœbo filio Glaphyri qui Glaphyras oppidum aedificauit. Est & Cretensis Bœbe, & in Macedonia item stagnū, hæc Eustathius. Cythinam urbem ponit Theon enarrator Lycophronis, unde Cythineus est, & Cythinium una ex tribus Doricis. Corope unde Coropeus: Nicandrus in Theriacis, λίμν ἀπομαρμανπίας κοροπείας ἐθίκκατο καὶ θέμιν ἀνδρῶν. Coronea parum à sinu Pelasgico distans in Phthiotide sita. Quinq; traduntur. Prima Bœotia. Deinde Messenia. Tertia hæc est. Quarta Cypri est, & apud Ambracium arx. Cranō in Pelasgiotide. Hic Callimachus, & Theopompus rem miram narrant: Coruos tantum duos esse pro tempore, totidemq; ex successione, illis deficientibus. Est & Cranon alter distans à Crotone stadijs C. Straboni. Crime ne in Pelasgiotide, à Pelea Phœnici dono data, cuius incolas Homerus Dolopas uocat, sicuti Sintias Lemnenses & Troianos Ilienses. Cynocephale collis Thessaliae. Polybius libro regio. ΧΙΧ. ἢ καὶ χαρίορ οὐβῶν, ἀφ' οὗ ῥίνδαρος Δαφάντου παῖς βοιωτίας, ἐκ κωοκεφαλῶν μιλῶν ποιεῖται. Demetrias in sinu Pelasgico, quam gentem Demetrius Poliorcetes uictor à nomine suo appellauit. V III. in eam colonijs deductis, quæ sunt Straboni, Pagase, Sepic, Bœbe, Iolcos, Rizus, Hormenium. Olizo, Nelia. Altera Demetrias in Macedonia, tertia Perfidis prope Ardelū. Demetria quoq; urbs Aeolidis. Dipnias Thessaliae uicis circa Larissam, ubi dicunt Apollinem cœnasse, cum primum à Tempe purgatus rediit. Hic puerum eò forte uentem mos est cum lauro in eo loco epulari. Callimachus. Δαπνίος ἐνθεμ μὴ δέλεαται. Dia urbs Aeaci aedificium. Sunt & alia, in Macedonia, in Eubœa, in Peloponeso, in Lusitania, in Italia circa Alpes, in Scythia circa Phasin, in Caria, in Bithynia. Sunt item quatuor in Aegeo insulae, Dia appellata. Dolopes gens in Thessalia à Dolope Mercurij filio, qui in Magnesia extinctus est, eiusq; sepulchrum iuxta in littore cernebatur, ut Cleon Curieus in primo Argonauticorum, quem Apollonij enarrator allegat. Ipse etiam Apollonius meminit. Περρῆσαι Μαγνησία θ' ὑπεύδλιος ἠπειροιο, αὐτὴ καὶ τὺμβος Δολοπείος. Drongillū locus Thessaliae, cuius meminit apud Stephanum Theopompus V III. Philippicorum. Echinū urbem Ptolemaeus in ora Thessaliae ponit: Stephanus in Caria, & Echinas in Aetolia. Erethria prope Othrin paulum à mari recedens. Est & alia in Eubœa. Ethyesta gens ab Ethyesto, uno è filijs Neoptolemi, ut Rhianus scribit. Elacateum mons, ubi templum Iouis Elacatei. Eurymene, ut Hecataeus in Europa. Hellas ciuitas in Phthiotide ab Hellene Phthij filio: Phthius autem ex Acheo genit⁹, ut Steph. placet, ex quo tota olim Græcia Hellas dicta, autor Thucydides in proœmio. Homerus item nunquam alio nomine quàm Hellenas, Danaos, Achaos, aut Myrmidonas, Græcos uocat: proprièq; partem eam quæ prope Peloponnesum est, Hellada nominat. Post Homerum uero omnes, ut ait Plin. à Græco rege Græci appellati. Hanc uero Thessalicon, Homerus καμυγυαῖκα uocat. Strabo scribit quod Pharsali dirutam ciuitatem ostendunt, quàm Hellada dicunt fuisse. Idem dicit nonnullis putari unam tantum ciuitatem, quibusdam uero tantum Phthiotida. Helona condita ab Hercule in monte Centaurorum, deinde Limena cognominata ob nobile in eo loco pratum, Perrhebiae & ipsa ciuitas. Gomphi urbs sub ipsis montibus. Glaphyra. Homerus, Βοίβη καὶ γλαφυρὰ, à Glaphyro filio Magnetis, Stephano: Eustathio autem à memorabili in ea ciuitate ponte. Est & uicus Ciliciae distans à Tharso x x x. stadijs, in quo fons est, Gyrtion, quem Homerus Gyrtionam uocat, sicut Iton & Itona: urbs est Perrhebiae in Thessalia à Gyrtone conditore Phlegiae fratre. Unde Gyrtionios Phlegias primo uocatos esse frequens historia declarat. Gonnus urbs Perrhebiae, à Goneo Cyphi, ut Homerus Gonusa. Ithome media producta urbs Pelasgiotidis. Homerus. οἱ δ' ἔχορ τρέκλω, καὶ ἰθώμιω κλωμακόεσσιν. Vocatur & Thomæum, locus sanè asper & salebrosus ex argumento nominis per ablationem primæ literæ. θῶμος enim cumulus aut acerruus dicitur. Est & altera Ithoma in Messenia Eustathio, Stephano autem Ithon. Homerus: ἰθῶνά τε μήτρα μίλων. Hic Minerua Ithonia celebratur: memorantur & alia in Italia, in Epiro, in Bœotia, in Lydia. Iros urbs. Lycophron. ἴρορ τε καὶ τραχίνα περραιβικήρ. Incolæ Irotæ. Iolcos in ora ab Iolco filio Amyci à quo & Amycus campus. Hanc olim amplissimā fuisse urbem testatur Strabo, seditione postea deletam in paruosq; redactam uicos stadijs VII à mari

à mari Demetriade sitos. Lamia urbs ad Othrys, radices à Lamo Herculis filio: alij à Lamia muliere, quæ imperavit regioni Trachiniorū, in qua Lamiacū bellum dicitur gestum. Est & alia in Lycia. Larissa tertia Thessalia ciuitas putatur prope Peneum sita, quam Acrisius præterfluit. Est alia Pelasgica in Ossa monte, alia Troadis, quam Homerus *λαρίσσαν* ἐγὶ *εὐλάκκα*, id est, Larissam fertilem uocat. In Creta, item & Attica & Macedonia alia ponuntur. Lapithæ populi qui cum Centauris in Perithoi nuptijs dicuntur dimicasse. Est & in eadem Thessalia ciuitas Lapithe. Lytæ locus prope Tempe, qui ab aqua soluta, & Neptuni inundatione nomē accepit. Libethris fons Magnesiæ Plinio musis dicatus. Vnde Libethrides dicta. Melibœa patria Philoctetis. Melittæa, quam Ptolemæus Melitaram uocat, haud longe à Pelio monte. Methonæ quatuor. Prima Thessalica. Homerus, οἱ δ' ἄρα μινθῶνι κρηθουμακίω ἰνίμοντο. quam sub Philoctete posuit duce. Alia in Macedonia Erethriensium colonia. Tertia in Thracia, ita uocata à uini ubertate, quod μέθην ebrietatem dicant, sicuti & Methymna eiusdē etymologia. Quarta in Messenia Peloponnesi. Minyæ populi à Minyo, qui in ea regione imperauit, cuius innumera filia magnos Heroas genuere, è quibus Argonautæ plerique fuere, quia obrem Minyæ sunt appellati, historiā in his uersibus Apollonius refert.

Τόσοι ἄρ' Αἰσονίδῃ συμμήσορες ἠγερέθοντο.
 τοὺς μὲν ἄριστ' ἄσπετος μινύας περινακιστῶντας
 κίχλησκορ μάλ' ἀπ' ἄσπετος, ἐπεὶ μινύαο θυγατῶν
 οἱ πλεῖστοι κ' ἄριστοι ἀφ' εὐχετόωντο
 ἔμωλαι, ὡς τ' ἴδ' αὐτ' ἰήσονα γείνατο μήτηρ
 Ἀλκιμήδη, κλυμένης μινυίδος ἐκγεγαυῖα.

Tot igitur comilitones Aesonida coacti sunt,
 Hos quidem strenuos Minyas circumhabitantes
 Vocabant omnes, quoniam Minyæ filiarum
 Plurimi & optimi è sanguine gloriabantur
 Esse, sic & ipsum Iasona genuit mater
 Alcimede, Clymenem Minyæ filiam enixa.

Lamia
 Larissa
 Lapithæ pop.
 Lapithe urbs
 Lytæ
 Melibœa
 Melittæa
 Methonæ
 Minyæ pop.
 Minyus rex
 Mynia urbs
 Methone
 Malienfes
 populi.
 Maliacus sin.
 Myrmidonia
 Olizon
 Olooffus
 Olympus
 Thessalicus
 Ormenium
 Oechalia
 Eurytus rex.
 Iole
 Orta Corsea.
 Homole
 Ossa
 Othrys.
 Oeta

Est & Mynia ciuitas eorundem. Item alter Phrygia. Misgomene urbs Steph. Mopsœum in Pelasgiotide Straboni in ix. Mopsœopia uero locus in Attica. Magnesiæ regio in littore Pagaseo, inter Peneum & Pelion, eius loca Plin. plura commemorat, fontem Libethrum, oppida Ormenium, Pyrrham, Dorion, Maliam, Methonē. Est altera Magnesiæ apud Meandrum. Hæc à Magne uno Æolidarum dicta, ut Eustathi. Narratur & à Pindaro de Magnete, uiro è nubibus profecto, equis Thessalicis commixto, unde genus centaurorum fluxit, Malienfes populi & Malia urbs eorū. Hinc sinus Maliacus: dicuntur & à Malo Amphitryonis filio, ut Stephanus. Malea uero promontorium Laconicæ, & Mali Indiæ populi, & Malloes locus in Lesbo, ubi templum Apollinis. Myrmidonia, cuius coloni ex Aegina uenerunt, quod scribit Stra. Peleum interfecto fratre ex Aegina fugientem, Phthiam ad Actorem Myrmidones secutos esse, atque ibidem ex Polymela Actoris filia, Achillem & Polydorum genuisse: ex fabula uero notum est Aeacum Pelei patrē populo in Aegina ob pestem cōsumpto rogasse patrem Iouem uti formicæ homines fierent, inde Myrmidones dicti. Veritas quod cum locus ille sterilis fuerit, ac saxis excisis cauernosus, coloni sub terra habitauerunt more formicarū, spatium frugibus & agricolationi relinquere uolentes, parcetes etiam lateribus, ne tellurem absumeret. Hæc Eustathius. Olizon. Home. κρηθουμακίω ἰνίμοντο. acuius apud Græcos ad differentiā alterius huius nominis Barytoni: paruū sanè oppidū, ex argumēto nominis Olooffus. Hom. πόλις τ' ολοοσσὸν λευκή. urbs est Perrhebiæ, Stephano inter Magnesiæ urbes ponit: ea forte est, quæ nūc Elafson barbarica uoce dicitur. Olympus Thessalicus: præter hūc alij quinque ab autoribus commemorantur, Macedonia, Mysia, Cilicia, Elidis, & Arcadia. Ormenium urbs media inter Pheras & Larissam, dicitur ab Orminio patre Amyntoris, cuius filius Phœnix altor Achillis. Strabo ait, suo tempore Orminium uocari, utriusque esse sub Pelio monte iuxta sinum Pagaseum, unam è septem colonijs à Demetrio deductis, ac laionis patriam fuisse. Oechalia apud Argos Pelasgicum in Thessalia. Homerus, οἱ τ' ἔχορ οἰχάλημ πόλιμ' εὐρύτου οἰχαλίης. Idē alterius Oechaliæ meminit superius in Pyliensi catalogo, recētiore in Eubœa eam cōstituunt. Alia in Messenia. Tertia in Trachina. Quarta in Arcadia. Hanc Thessalicā subiugauit Hercules, Iole rapta regis Euryti filia. Hic Eurytus, ut Theocritus describit, Herculem sagittandi artem docuit. Orta, graui tono pronuncianda ad differentiam Epiceteti, apud Græcos urbs est Perrhebiæ, Corsea cognominata, quod modo capitis cuiusdam sita, tēpora proferre uideatur. Homole apud Pausaniam Thessaliæ mons est, & locus apud Thebas Bœotia, in quo Iuppiter Homolius colebatur. Ossa mons præter omnes altissimus sinui proximus Thermaico. Othryn Sperchius abluuit simul & Oeta montes, ubi Hercules fatū. Pindus Thessaliā ab Epiro disternat. Pelus cōtra Ossa erigitur,

- Pelins* ex utroq; Pencus fluit. Est item Pelius in ea regione ciuitas. *Pyrrhea pars Thessaliæ* prius uocata. *Perrhebi* gens à quodam Perrhebo, qui ei regioni imperauit: hi, ut ait Strabo, iuxta Olympum habitauerunt. *Lapithæ* qui campetria incolabant, & sub quibus quādoq; fuere for midantes. *Phæstus* urbs Ptolemao in Pelasgiotide: altera in Creta, tertia in Peloponneso. *Lapithæ Pheræ* urbs. *Homer.* οἱ δὲ φεράς ἐνέμοντο πρὸς βοιωτὶ δαλίμνω. Duæ fuerūt, nouæ & ueteres, VII inter se stadijs distātes. Sunt item tres aliæ in Aetolia, & apud Parthicos. *Strabo* scribit *Pheras Thessalicas* ad Magnesium pertinere, terminumq; Pelasgorū finium esse, eorumq; naua *Pagaseus* le Pagasas uocari. *Pagase* enim urbs est *Demetriadis* in ora, quæ sinui *Pagaseo* nomē dedit, à multitudine fontium ibi scaturientiū appellata, ut *Eustathius*. *Pteleon* urbs, ab ulmorū frequētia dicta: alia in Ionia, tertia in Troade. *Pyrasus Phthiæ* urbs, quod frugifera sit, quasi *Pyrophorus*. Quapropter *Homerus* templū *Cereris* in eo fuisse tradit. *Phthia* ciuitas & regio. *Phthiotas* in bello Troiano regebat *Vlysses*, *Protesilaus*, & *Philocteres*. *Pelasgi* gens diffusa & erratica, sicut & *Lelegæ*, & *Caucones*. Eorū prima regio apud *Larissam Thessaliæ*, sed *Pelasgi* omnis penè maritima Ionia *Pelasgos* habuere colonos. Eos etiā constat ante *Lydos* in *Hetruriam* uenisse. Sed & teste *Herodoto* tempore belli *Perfici*, *Lemnon* & *Imbrum* adificauerunt. *Dicti* & *Argiui* quod *Argos* habitauerint: deinde *Danaï*, ubi *Danaus* ex *Aegypto* aduenit. *Phylace* urbs. *Homerus*, οἱ δὲ εἶχομ φυλάκω καὶ πύρρασιν ἀνδραμόντα. *Pharsalus* à *Pharsalo* *Acrisij* filio. *Posidiū* in ora *Ptolemao*, altera in medio *Ciliciæ* & *Syriæ*. *Spalathre* quam *Helanicus* apud *Stephanum* *Sparathram* uocat. *Spalathrū* uero in *Illyrico* est. *Symetha* urbs, & *Symethus* *Siciliæ* fluius. *Scotusa* locus *Thessaliæ* *Pelasgiæ* iuxta *Olympū* montē. *Sperchius* chius amnis à *Pindo* rectā in *Sinum Maliacū* fluens. *Sperchia* item urbs in eadem ora prope *Thebas*. *Thegonium*, *Titanium* *Stephanus* ciuitatem dicit, *Homerus* mōtem: τὸ τάνοιο τῆ *Titanium* λευκὰ κάρηνα. *Canum* habere caput dicit, ut declarat *Eustathius*, quasi cinereū quod *Titanum* cinerem seu puluerem in ea regione appellent, in quem redacti sunt *Titani* in eo loco fulminati. *Tricca* à filia *Penci* fluminis dicta: prope hunc locum templum cernitur *Aesculapij* antiquissimum, *Dolopibus* ac *Pindo* uicinū. *Huius* ciuitatis præsul fuit *Heliodorus*, is qui *historiam Aethiopicam* scripsit: uocari dicunt hodie *Tricala*. *Thaumatia* urbs *Magnesiæ*. *Homerus*, οἱ δὲ ἄρα μηδώνω καὶ θαυμακίω ζνέμοντο, dicta à *Thaumaco* *Peantis* patre, à quo insula etiā eiusdē nominis est, & ciuitas altera iuxta sinū *Maliacū*, ubi templū *Thaumantiae* *Dianæ*, ut *Stephanus*. *Trichin* siue *Trachin*, ciuitatē & hanc *Thessaliæ* dicunt ab *Hercule* supra *Oetam* adificatā, à loci asperitate: nonnulli eam dicūt, quæ postea *Heraclea* est appellata, *Lacedæmoniorū* colonia, distans ab antiqua *Trachine* stadijs vi. prope *Thermopylarū* angustias. *Idem*. *Hypata* urbs ad fontes *Penci*. *Hyperea* fons in media *Pheresum* ciuitate ab *Hypberito* filio *Lycaonis*. Est & in *Sicilia* urbs. *Hyperea* uero ciuitas *Achaia*, ut *idem*. *Strabo* duos ponit fontes *Mesida*, & *Hyperiam* prope ciuitatem *Hellada*.

EPIRVS

- P** I R O T A R V M regionem, uti *Trogus* libro *XVI*. scribit, *Molossi* primum habitauerunt. *Troianis* uero temporibus rexit *Vlysses*, ut apud *Homerū* deprehenditur. Post quem res ad *Acacidam* peruenit, sub quibus lōge propagatum imperium. Nam primus ex ea gente *Pyrrhus* *Achillis* filius, per discessum ad *Troiam* amisso paterno regno, in his locis confedit, à quo *Molossi* *Pyrrhidæ* deinde *Epirotæ* dicti sunt. *Hic* demū *Andromache* captiua, quæ sibi obtigerat, *Heleno* *Priami* filio cessit, ob uaticinandi artem, *Chaoniæ* insuper regno tradito. *Ipsè* uero *Delphis* perijt inter altaria dei, insidijs *Agamēnonis* casus. *Successit* ei *Pilades*, deinde longo ordine *Thyrba*, cuius natus *Neoptolemus* pater fuit *Olympiadis* parentis *Alexandri* illius, qui in *Italia* à *Samnitibus* apud amnem *Acherontem* uictus occubuit, oraculo deceptus ambiguo. *Post* hunc frater *Acacidam* regnum obtinuit. *Ex* quo *Pyrrhus* genitus, qui auxilio *Tarentinorum* contra *Ro.* uenit: ultimus scē qui ex *Acacidarum* genere nomē habebat inclytum. *Deinde* locus is ad *Romanos*, postremo ad *Constantinopolitanos* peruenit *Imp.* & eorum cōcessione ad *Despotos*, quorū mentionem in *Macedonia* feci, genusq; enarraui. *Situs* *Epiri* *Ptolemao*: ab arcto, *Macedoniā*: ab ortu, *Achaia*: ab occidēte, *littus Ionij* maris: à meridie, *Adriaticum* adtingit. *Gentes* in eo *Chaones*, *Thesproti*, *Tymphæi*, *Tarauli*, *Amynei*, *Acarnanes*, *Cassiopi*, *Molossi*, cōpluresq; aliæ de quibus mox uidebimus. *Ambracia* *Thesprotiæ* urbs ab *Ambracia* *Thesproti* filio, prius *Eponia* & *Paralia* dicta, sinum efficit *Ambraciensem*, cum natura.

natura, tum arte munitum, ut refert Polybius, duplici muro extructo: ita undiq; paludibus clausus, ut unū duntaxat aditū eumq; angustissimū habeat, nobilitatus ciue quondam Cleobulo, qui perlecto Phadrone de immortalitate animi sese præcipitem dedit. Amyctæ gens Thesprotica, ut Arist. otin repub. Epirotarum scribit. Argyrini Epirotica gens. Lycophron. *ἡ ἀργυρινὸς ἐκ κορυθαίων νάσσαρ.* Argyra quoq; metropolis in India, & Argyripa ciuitas Apulix. Authoriatæ populi Thesprotici Plinio. Acarnanes, Curetes, & Abantes, idem ferè sunt. Nam hi Eubœam quā Abantidē appellatā fuisse postea dicemus, incoluisse tradunt, bellūq; cōtinenter de Lilanteo cāpo cum uicinis gerētes: tandem ab hostibus in pugna crinibus anterioribus appetitos, ac deuictos, sinciput postea rasisse relictis tantū occipitio capillis: unde Curetes dicti *ἄπο τῆς κροτῆρας.* Qua, ppter Hom. Abantes post terga comātes, dixit. Hos postea migrātes in Ætoliā atq; Epirū uocatos esse Acarnanas, quasi minime rasos, quod detonsos crines succrescere permiserint: hæc ferè Strabo. Amymnæi gens Epirotica ut Arrianus. Amphilocho gens Epirotica. Thucydides ipsum scribit Amphilochū post eius à bello Troiano reditum, cum Argiuis inuisus esset, in Acarnaniā secessisse, & accepto à fratre Alcmeone regno oppidū in sui nominis memoriā Argos Amphilochoicū cōdidisse. Actium ciuitas Acarnaniæ, in latere sinus Ambraciensis, Augusti colonia, ipsius uictoria insignis. Hic Apollo colebatur Actius, in cuius honorē Trieteria fiebant, Gymnicū certamen. Alyciona uicus Acarnaniæ, ut Strabo. Anaactorea, neutri generis, Corinthiorū colonia Stephano. Thucydidi autem in iij. lib. Anaactorius dicitur. Metapa Acarnaniæ. Polybius in v. unde Metapaus. Alyzea eiusdē est regionis. Ægilips proxima Crocylea in Epiro, ut Homerus. Bunema media producta, Epiri urbs, ab Vlyse cognominata, ex boue prius immolato: cum huiusmodi uaticiniū accepisset. *ἔλθεῖν πρὸς ἄνδρας οἱ οὐκ ἴσασι θάλασσαν,* id est, proficisci ad uiros qui non norunt mare. Brysiniū Thesprotiæ. Calathi uicini Thessaliæ. Stephanus. Butrotus insula & ciuitas inter Cercyram & Epirū, quæ sinui nomen dedit: eius etymum Stephanus huiusmodi adfert. Heleno Troiano, qui in eam regionē post bellum adnauigauit in littore sacrificati bouem, uictimā aufugisse ex mari in continentē, ex quo auspicio, loco nomē est inditum. Cammania Thesprotiæ pars, dominata quondā, ab Heleni priamida filio Cestrino, qui eā Cestriam appellauit: abluitur ab amne Cadmo, ut Stephanus. Chaonia regio, unde Chaones & Chaonij dicti. Cassiopea regio media producta, Herodotus Casopū dixit, scribit etiā duplici. Chauni Thesprotica natio. Rhianus in Thessalicis. *κισσηνοὶ χαῶνι τε καὶ ἀνχίεντι ἐλινοί.* Chytum Epiri uicus. Euphoron in xix. cōmentariorum, è Clazomenis uenisse colonos ad habitandū Chytā in Epiro. Dexamenæ pars Ambraciæ, à Dexameno Mesoli & Ambraciz è Phorbate genitæ filio, unde Dexamenæus, ut Aristot. in rep. Ambraciotarum. Dexari gens Chaonū Stephano. Dodona Molossorum ciuitas, ubi oraculum & officina aris, quod cū magnopere resonet, ac sentiat, in loquaces erat prouerbiū *χαλκῆορ δῶδωναῖορ.* ut Stephanus. De oraculo autē Dodonæo apud Herodotum in hac sententiā scribitur. Ægyptij sacerdotes dicunt è Thebis Ægyptijs columbas nigras uoluisse, unam in Molossis in fago cōstitisse, uoceq; humana monuisse, hic habēdum louis oraculum. Alterā idem in Libya fecisse: ubi Ammonis oraculum. Ego uero, inquit, putauerim has duas fuisse puellas, uocatasq; columbas ob barbariem, lingua locutas humana, ac deposita barbarie, ita demum eleganter respodere coepisse. Helenia regio ab Heleno, quē supra diximus in hac regnasse. Ephyra Thesprotica, quæ postea dicta est Corcyra, urbs est mediterranea ab Ephyro filio Amaraci Thesproti filij. Tesprontus uero natus Pelasgo est, q Lycaone satus Gegenea suscepit Arcadis patrem. Ex hac igitur Ephyra Astiochea mater fuit Tlepolemi, quē Homerus dicit Rhodios ad Troiā duxisse. Hanc Astiocheā raptam dicit apud flumina Selleentis: ex quo hanc Ephyram Thesproticam intelligunt dicentes flumina Selleentis apud hanc esse. Alia sunt etiam Ephyræ apud Corinthū, & ipsa Corinthus, de qua Homerum locutum esse in catalogo putant: alia Thessalia Cranis dicta, alia in Arcadia, & uicus in Ætolia: hæc ferè Eustathius. Aclianus de uaria historia tradit, in hac Ephyra primū regnasse Periandrū, deinde Bachæū patrem trium filiarū & septem filiorum, qui simul cum nepotibus Bacchidæ appellati sunt. Mardones Epiroticum genus. Eupolis *πόλεσι καὶ χαόνωρ ἐπαιόνωρ καὶ μαρδόνωρ.* Mylaces Thesprotiæ populi. Lycophron, *κράθης δὲ γείτωρ, ἢ δὲ μυλάκωρ ὄρ.* Nicopolis, in situ Ambracienfi ab Augusto post uictoriam cōdita. Alia in Thracia, alia in Cilicia, in Ponto. Orestas Molossicum genus Strabo facit: ego supra in Macedonia secundū Ptolemæi descriptionem

Onchesimus & Panormus: duo portus post Acroceraunia Straboni & Ptolemæo, Posidium urbs. Tripolites Straboni, Stephano autē Tripolissi ex autoritate Rhiani. Tymphaei gens & mons Straboni. Montes Epiri. Acroceraunia quæ in sinum Ionicū prominēt, Mirū quod de his Dionysius poeta scribit: duas esse petras, quæ turbatione futuri alicuius belli, aut tumultus mutuo cōcurrunt modo Symplegadam. Promontoria Casope: quod, ut ait Strabo, Phalacrum uocant. Leucas clarum fama belli Actiæ. Amnes nobiles quatuor, Thyamis, qui & promon, Acheron, Arachthus, & Achelous Epiri finis, qui Acarnaniā ab Aetolis diuidit, Thoas prius uocatus à celeritate: nomē sub Acheloo rege mutauit, qui cum Alcmeone è Thessalia profectus apud eum consedit. Victus in palæstra fertur ab Hercule altero adempto cornu, quod flexuosos fluminis sinus, agros circa uastates, recto cursu comperuerit. Sirenas hic Homerus ponit, dulci nautas cantu decipientes: quod loca sint quædā ac diuersoria ad quæ applicantes ob elegantiam uoluptatemq; sceminarum, facultates absuunt, ac reditus obliuiscuntur. **AETOLI** ab Aetolo Endymionis filio dicti, qui è Pisa profugus in his consedit: de quo inferius in Corintho mentionem faciam, quidam ex eo dictos putant, quod funditores maximī sint & longe iaculentur. Fertur enim Pyrachmes antiquus Aetolus Degmenum Epeum singulari certamine superasse, ut Eustathius. Polybio quoque teste Aetoli ferox hominum genus more ferarum degentes, nullo amicitia, aut foederum iure tenentur. Hi tamē quamdiu Antigonus uixit, cuius iamdudum pacem cum Græcis agre ferebant, quieuerunt. Post eius mortē, quū Philippus in regno successisset ætate puerili spreta belli occasione cum Peloponnēsis quærere cœperūt, à M. Attilio Glabrione, ut Lilius de bello Ma. testatur subiugati fuere: causa, quod ab amicitia populi Rom. deficientes societatem cum Antiocho iūxere, qui Græcis bellum intulit, quicq; compluribus urbibus captis ad extremū apud Thermopylas uictus: ac Græcia omni expulsus fuit. Diuisa est autem omnis Aetolia Straboni in Calydoniam ab Oeneo regnatā, & Pleuronīā. In ora igitur prima Calydon urbs à Calydōne Endymionis uel Aetoli filio. Hic aper ira Dianæ in sacrificio præterita immissus Hercules labor. Olenus, de quo Strabo sic ait, Aetoli Olenum deleuere prope Pleuronem sub Aracyntho: ut ne uestigia quidem appareant. Est & Achaicus Olenus. Aracynthus urbs, & mons Bœotia. Naupaetum à naufragio dictum Heraclidarum Straboni: nunc Leparthum uocatum, à Turcis Anno M. CCCCXC VIII. ex imperio Venetorum captum. Pleurona domicilium Curetum dicunt fuisse: nam & Pleuronij Curetes dicti à Curio monte illis imminente, ut Eustathius. Pylene quā Pleurona nouam dicunt: nam & uetus reperit Pleuron, ambæ in Aetolia ciuitates: ut idem. Molycria urbs Straboni. Thucydidi autē Molycreon. Bonni colles in Aetolia, accolæ Bonnenses Thucydidi in III. Mœtes in Aetolia Plinio. Medimnus, Achatus, Panetonius. Fluuius autē Euenus Ptolemæo, qui Aetoliā à Locris discriminat. **LOCRENSIUM** OMNIS regio quæ Locris dicta est in duas Straboni diuiditur partes: altera in occidentem spectans, quæ Parnaso occubat monti, pertinetq; ad sinum Crissæum, Phocidi confinis, ubi Locrenses habitant, qui Hesperij & Ozolæ dicti sunt ἀπὸ τοῦ ὄζου: quoniam pastores quū sint, hircinis pellibus olidis amiciebantur, quorum coloni postea in Italiam ad nauigarūt. Pausanias uero huius cognominis alias adsignat causas. Altera pars in orientem spectans ad mare desinit Aegeum: atq; hi rursus in duas diuisi partes: hi quidē Opuntij à metropoli dicti, ubi Opoes regnauit: alteri uero Epicnemidij quod Cnemidi subiaceant monti Maliensibus confines. Amphissa & Emphissa dicitur urbs Locrensiū, Ozolarum montibus occubans. Est & minoris Armeniae regio Amphisena, Augeæ urbs Locrensiū. Homerus ἡδὲ ἀνγέας ἰσατῆς: altera in Laconia. Bessa campus nemorosus, ex argumento nominis, & Nape collis quod sit arboribus cinctus: utriusq; autor Strabo. Calliarus, Cynos à Cyno Locrensi Opuntis filio ciuitas est, & promontoriū iuxta Opuntem distans à Cnemide monte stadijs L. Opuntem autē ipsam metropolim cōstat esse stadijs quindecim à mari recedentem: ut idem. Physcum Stephanus & Eustathius inter Locrenses commemorat. Strabo & Daphnuntem, & Scarpham prope Thermopylas nunc Pharygem ait uocatam in alto sitam monte cum templo Pharigeæ Iunonis. Tarphe ex argumento nominis locus nemorosus creberque materia. Thronium urbs in mediterranea inter Cnemidios, quam Boagrius, quem Manem uocant, torrens præterfluit ut Strabo: & item Homerus de tribus his, τὰς φλω πὲρ ὀρνίθου πὲρ βοάγριος ἀμφὶ γέεδρα.

PHOCENSES Pausanis non à Phoco Aeaci filio, sed Ornythionis uiro Corinthio, qui huic

huic regioni imperauit, cognominatos dicit: inter Bœotios & Locrenses constituti, ex magna parte sinum Corinthiacū tenent. Lata gens, ut qui colonias diuersas uel in Galliā Massiliam deduxerunt, Atheniensibus in omni semper fortuna fidissimi. Cum Thebanis decē annis pro templo Delphico bellum gessere quod sacrum appellant: siue Amphictyonicum ab Amphictyone Deucalionis filio, is primum instituit ut uicini populi Delphis ad sacrum concilium cōuenirent, conuenientesq; Amphictyones uocati sunt. Phocenses igitur cum ob discordiam à Thebanis eò uenire prohiberentur, bello exorto multorum annorum inferiores fuere. Verum post decennium ob merita defensæ Græciæ cōtra Brennum Gallorum ducem pristinae dignitati sunt restituti. Aduersum in eo bello Philippum Macedonem semper habuere, qui plures eorū ciuitates ferro flammāq; diruit, Lilæam, Hyampolim, Ancicyram, Repotamios, Daulida, & Panopeas. Nec pauciores urbes Xerxes ex eis incendit: uidelicet Erochium, Charadram, Amphicleam, Neonas, Tethronium, & Drymeam. Longo tandem post tempore resipiscere cœperunt, omniaq; restituerunt, ac Gallos eò adueniētes magna uir repulerunt: hæc Pausanias. Nūc loca excurram. Asplendon ab eodem posita urbs libro viij. *Asplendon*

hanc Eustathius uocatam Apricam dicit quod hybernatione locus amœnus: tum ad ditferentiam alterius cuius meminit Homerus in Bœotiorum catalogo. Amphrysa unde Amphrysus est & Magnesiæ fluuius. Anemorea quæ nūc Anemolea uocatur. Homerus *ὄϊ τ' ἀνεμώρεα καὶ ὑάμπλιμα μφενέμοντο*. A uetō nomē auspicatur, quo agitur in altissimo sita loca, uicinitateq; Parnassi mōtis magnopere uexata, ut ait Strabo. Crissa urbs, quæ diuinam Homerus appellat ob sacrum Cereris in ea, uel Apollinis templum, ut ait Eustathius. Strabo uero tris urbes uicinas in ora Phocidis ponit, Crissam, Cirrham & Anticyram. Pausanias Cirrham ait esse nauale Delphicorū, distans à Delphis L X. stadijs, uocariq; ab Homero Crissam, ubi colebatur Apollo Crisseus: meminit in Illiade & hymno Apollinis. Alteram Anticyram Stephanus apud Malientes in Thessalia ponit. Hic helleborum aptum insaniam nascitur. Cyparissus ciuitas in Parnaso iuxta Delphos. Homerus *ὄϊ κυπάρισσορ ἔχορ πυθῶνά τε περὶ εἴσαορ* à frequentia eius arboris dicta. Pausanias ait, hanc postea uocatam Anticyrā ab Anticyro Heroe qui Herculis tēpore fuit. Est & Cyparissus Triphiliæ, & Cyparissus Messeniæ ciuitas. Dryopes à Dryope Lycaonis filio, gens uetusta, prope Parnasum siti, olim debellati ab Hercule ac traducti in Peloponnesum, ut ait enarrator Apolloniæ poetæ. Sūt & alij in Illyrico Dryopes. Daulis oppidulū in mediterranea post Delphos, ubi Tereum Thracem dicunt regnasse. Ibiq; de Philomena & Progne fabulam confictā fuisse, ut ait Strabo. Quapropter Pausanias scribit Daulide lusciniā non parere. Homerus *δουλὶδα καὶ πανοπιῶνα*. Drymici ubi Cereri nobile templum. Pausanias in IX. *Δήμητρος δὲ θεομοφόρος δρυμίνης ἱερὸν ὄστρον ἀρχαῖον*. Delphi apud Parnasum ubi celebre Apollinis templum, & adytum quinque tantum lapidibus constructum esse constat, opus Agamedis & Trophonij: nominis etymum hinc uenit, quod eò Phœbus Delphino similis ad nauigauerit: templum Galli Senones cum diripiissent tempestate cœli occubuerūt. Hanc urbem Homerus Pytho appellat, *πυθῶν τὸ ἡγαθὸν*. & petrosam in catalogo dicit, quod Parnaso occubet monti asperrimo. Python enim uocatum ob interfectum ab Apolline Pythonem: uel *ἀπὸ τοῦ πύθειος τὰ μέλλοντα*, id est, futura sciscitari propter oraculum: unde & Pythius Apollo, & Pythia festa, & propheta eius templi Pythias, & *πυθιάζην* idem quod responsa dare. Elatea maxima Phocidis urbs ponitur Straboni: est & alia Thessaliæ, tertia Thesrotiæ, quam & Elatream uocant & Elatrienses. Lilæa, Lycophron. *πάτραρ λίλααμ κἀνεμωρεῖαε πέδρορ*. Ex hac ut ait Strabo Cephissus amnis oritur. Onchoæ urbs: Oncaū uero locus Arcadiæ, & Onceæ Thebarum ciuitas. Medeon urbs, tres huius nominis, Phocensis, Bœotica, & Epirotica. Panope urbs, incolæ Panopēses. Strabo eos esse adfirmat, qui tunc Phanotenses dicebantur, patria fuit Epei equi Troiani conditoris. Hinc etiam commemorauī ortam de Titio & Latona fabulam. Hyampolis ab Hyampolis Bœotiaē populis originem duxisse fertur. Nec satis exploratū antiquis, an sit quæ Anemorea quam supra memorauī, continuet, ut ait Stephanus. Parnasus ut idem scribit autor, Parnasus prius dictus est, quod Deucalionis iarnax, id est, arca eò delata in diluuiō fuerit. Polyhistor uero apud eundem ubi de oraculo Delphico tractat, ait Parnasum quendam primum in eo loco uaticinatum fuisse. Hunc & bicipitem & sacrum musis dicunt, quod Delphica urbs apud eum sita sit. Mons enim perpetuus, Atticam uersus protēditur: ubi Cythæron appellatur. Cephissus amnis inter Octam Callidromumq; montes oriēs, interq; Othryon

Bellū Amphictyonicū cum Thebanis, Phocenses

Asplendon

Amphrysa

Anemorea

Crissa

Cirrha

Anticyra

Anticyra Maliesiū in Thessalia.

Cyparissus

Dryopes

Daulis Tereum regnū ubi Lusciniā non par.

Drymici

Delphi

Pytho

Elatea

Lilæa

Onchoæ

Medeon

Panope

Hyampolis

Parnasus

Cephissus

GEOGRAPHIA

- Afopus* ac Parnasum tanquam utrinque muros delapsus recta in occasum ad Plataeas tendit. Inde scilicet
Ismenus sus amisso nomine fluminibus Ismeno & Afopo in mare egreditur Euboicum. Quare à Strabone
Cephisus septem Cephisii nominantur, & Atticus & Argivus, Sycionius, & Bœotiae stagnum
Circumcephisij Cephisium: iuxta uero accolæ Circumcephisij,
- BOEOTIA SOLA** ex omni Græcia tria respicit maria, Peloponnesiacum, Siculum &
Bœotia Adriaticum, totidemque in partibus colonos habet. Res ex Pausania sic se habent. Bœotius
Bœotiorum Adonion ex Amphictyone geniti filius regionem primum de se appellauit. Post quem Cadmus
historia. est Phœnicia Cadmeam ciuitatem in Bœotia construxit, quo abeunte ad Illyricos, filius
 eius Polydorus regno successit: quo tempore Pentheus Echionis filius inter Bœotios potentia
 & autoritate apud regem pollebat, uir alioqui crudelis & impius, ut qui sacra Dionysij
 dicitur spreuisse. Polydoro duo ex ordine filij successere, Labdacus & Laius sub Lycitur
 tela relictis. Quo tempore Amphion & Zetus cum exercitu uenientes Thebas prope Cadmeam
 aedificarunt, ut Homerus etiam meminit. οἱ βῶτοιοι θήβας ὀδοῦν ἐκτιζόμενοι περὶ πύλοιο. De
 lyra nullam mentionem facit: nam fabula est ex musica muros exaedificatos, quod alter nobis
 esset musicus. His postea infeliciter ac sine liberis decedentibus, regnum ad Laium peruenit,
 cuius historiã ex Diodori libro v. breuiter enarrabo. Is quum ex uxore Iocasta, Creontis regis
 filia post longam sterilitatem filium suscepisset, ex oraculo responsum tulit, eum exitialem
 domui futurum, quare infantem iussit traiectis ferro pedibus exponi: unde Oedipus appellatus.
 Ministri uero minime obtemperantes cuidam seruæ mulieri nomine Polichæ nutriendum tradidere.
 Quum iam uir factus deum qui essent parentes sui consulere statuit. Pater item
 Laius de eodem Apollinem consulitur, iter ingressus: quum ambo apud Phocidæ inuicem
 obuiam facti congrederentur, Laius quod illum de uia angustiore decedere mandasset, ab
 Oedipo filio nescio interficitur. Eo tempore tradunt Sphingem belluam biformem uenisse
 Thebas, proposuisseque ænigma, quod qui non solueret periret. Ex quo plures ob rem dubiam
 perierunt: soluenti præmium Iocastæ cõnubium & Thebarum regnum propositum erat: uerum
 nullus præter Oedipum id soluere ualuit. Id erat huiusmodi. Quod animal bipes idem
 tripes ac quadrupes foret. Solus Oedipus ait, id esse hominem, qui infans quatuor iret pedibus,
 auctus ætate duobus, iam senior factus tribus: nam baculo tanquam tertio pede sustentaretur.
 Sphinx suo iudicio uicta, sese è loco cello præcipitem dedit. Oedipus ex pacto præmio
 matrem ignotam in matrimonium accepit, & hos ex ea genuit liberos, Eteoclem, Polynicem,
 & Ismenem. Hi quum ad ætatem peruenissent, domestica impietate cognita, Oedipum
 coegerunt ob dedecus non egredi domum. Ipsi sumpto regno fœdere inuicem sanxerunt, ut
 singuli alternis annis imperarent, Primusque imperij annus Eteocli cederet maximo natu. Is
 exacto anno petenti ex fœdere renuit fratri regnum tradere. Quamobrem Argos ad Adrastum
 regem cõfugit. Hoc tempore Tydeus Oenei filius, quum apud Calidonem Alcatum & Lycotheum
 nepotes occidisset: ex Ætolia aufugit Argos. His Adrastus benigne exceptis, quodam
 responso permotus, se aprum & leonem generos habiturum, quod Tydeus aprum Calidonij
 pelle, alter leonina succincti fuerant, Polynici Argiam, alteri uero Deiphilen filias locauit.
 Quum à rege probarentur, magnaque uirtutis expectatio uideretur, ambos in patriam se
 pollicitus reducturum. Verum quum censeretur primum debere Polynicem restitui, ferunt
 regem Thebas destinasse Tydeum, eumque L. uiros ab Eteocle in insidijs positos occidisse.
 Argosque præter opinionem rediisse incolumem. Hac Adrastum impulerunt, ut quæ ad bellum
 spectabant pararet. Adsciuit autem ad belli societatem Capaneum, Hippomedontem, Parthenopeum.
 Suadebant amici Polynicis, ut ad bellum Amphiarus uates duceretur. At is quum præuideret
 se in eo periturum, idque propterea recusaret, ferunt Polynicem aureum torquem, quem
 Hermonæ Venus dederat, Amphiarai uxori Eriphyle, ut belli societatem uiro persuaderet,
 donasse: eo tempore Amphiarum Adrastumque de regno dissidentes, ad Eriphylen sororem
 omnelitis iudicium retulisse. Illa pro Amphiarao sententiam tulit, adiiciens ut belli Thebis
 inferendi socius adiutorque esset. Amphiarus existimans se ab uxore proditum, ad bellum
 sponte se iturum, sed Alcmeoni filio imperauit, ut post obitum suum Eriphylen perimeret,
 quod patris mandatum postea exequutus, facti conscientia in insaniam uenit. Adrastus igitur,
 Tydeus, ac Polynices ad bellum ituri, quatuor elegerunt duces, Amphiarum, Capaneum, Hippomedontem,
 & Parthenopeum, quos oes magno exercitu aduersus Thebas profecti sunt. Eteocles &
 Polynices mutuis uulneribus confossi conciderunt. Capaneus magno impetu scalis murum
 ascendens mortem oppetit.
- Amphiarus

Amphiarus in terræ hiatus cum curru delatus, nunquam postea uisus est. Eodem modo & reliqui duces omnes præter Adrastum, multiq; præterea mortales occubuerunt: quorum sepeliendorum facultas à Thebanis cum denegata esset, inhumatos relinquens Adrastus Argos rediit. Quum nullus alius auderet, Athenienses soli qui ceteros uirtute antebant, omnes sepelire, crematis prius pyra corporibus, in quam Euadne uirum Capaneum secuta dicitur sponte se iniecit. Hactenus Diodorus. Pausanias prosequitur, ubi fratres simul ciderunt, Laodamas Eteoclis filius puer successit, cui Creon rex auus tutor adcessit: ubi uero per ætatem rem administrare cœpit, Argiuorum arma iterum in se prouocauit, & in prælio Aegialeum Adrastrum filium interfecit: uictus & ipse tandem, nocte sequenti cum Thebanorum manu uoluntariorū in Illyricum secessit. Thebæ interim destruuntur, regnumq; Thersandro Polynicis filio traditur. Is cum à bello Troiano reuertens in Mysiam tempestate deferretur, à Telepho interficitur, iacetq; apud Elæam in foro sub dio. Peneleus post eum regno successit, per ætatem Potisameno Thersandri filio nondum regnante. Quumq; secundo classem contra Ilium Alexandrumq; ducem pararet, ab Euripylo Telephi filio obtruncatur, regnoq; Thebanorū Thersandrus Amphiarai & Demonastæ filius surrogatur. Haud deinde multo post regibus sublati Thebæ in remp. sese longe melius atq; antea cōstituerunt: ac sæpe Atheniensibus sæpe Lacedæmonijs, tum Xerxi restiterunt: postremo ab Alexandro Magno longo bello superati, iterum Thebæ destructæ, quas postea Casandrus Antipatri filius refecit. In hanc ille sententiam. Castor uero & Mufæus in Titanographia, ut tradit Eustath. scribunt à Cadmo cōditore Bœotiam originem habuisse, qui ex oraculo bouem in sedibus mutandis habuerit ducem: sunt etiam qui ex ingenij pinguedine sic uocatos putent: unde sus Bœotica apud Pindarum prouerbiū: & apud Plinium Bœotia Hyantis ob eandem causam appellata. Pherecydes ait, Postquam Cadmus è Phœnicia Thebis sedem mutauit, dentes quosdam serpentis quos partim à Marte, partim ab Aæta rege dono accepit, seuisse dicitur: unde nati armigeri qui mutuis uulneribus omnes occubere, præter paucos qui post eum regnauere. Vocabatur & Aonia, & Mesapia, & Ogygia ab Ogyge antiquissimo rege ei regioni primū dominante, & Cadmeis ut Thucydides, & Hyantis ab Hyante rege, ut Plinius & Pindarus. Ephorus, ut idem dicit Eustathius scribit Bœotios circa palæstrā, reliquasq; gymnicas exercitationes ualde probari, sicuti Athenienses in naualibus, Thessalos in equestri, Cyrenæos in Ephectica scientia, Lacedæmonij uero in legū institutis. Et hæc quidē de his reperi. Deinceps situs ac loca. Bœotia sola ex omni Græcia tria respicit maria, Peloponnesiacū, Siculū, & Adriaticū, totidemq; in partibus colonos habet. Arna urbs Bœotia. Homerus: οἱ τε πλυσάφυλον ἄρνιν ἔχομεν, à muliere eiusdē nominis dicta, quod illa ex patre agnis & pecore abundante nata fuerit, quæ ex Neptuno Bœotum nomine genuit, qui regioni nomē dedit, ut Eustath. Est alia Thessalica, altera Achaia, & Leontarna circa Heliconem, ut Stephanus. Ascra prope Heliconē Hesiodi patria, qua Cumam pater cōmutauit, ut ipse scribit. Anthedon, Home. ἀνθηδώνα τ' ἐχατόεσσα. Etymū habet ex florēte fertiliq; agro, uel ex Anthedone Neptuni prognato, habitata quondam Thracibus, & Lycophron. ἀσώστωικον ὀρεγκίας ἀνθηδόνου. Hinc Glaucus fuit deus marinus, & Leonidas pictor, & Auenicon Pæcratiastes. Strabo describit Antedonē in ora Bœotia ciuitatē portuosam. Est item altera in ora prope Gazā. Aulis in ora cōtra Eubœam in Euripo Chalcidico usq; in hūc diē priscum retinens nomē, uel à cōmoratione classis Græcorū Troianis tēporibus, uel ab Aulide filio Euonymi Cephiso nati: portum habet L. nauium capacem, quod adplicatur ex omni Græcia tanquam in cōmune diuersorium, Strabo ad stipulans Homero ait, Aulidem saxis asperā esse. Alæ, ut Pausanias in v, Est & Ala apud Argiā. Halæ uero iuncta aspiratione, & Haleium & Haleice in regione Cilicia, ut Stephanus. Alalcomeneum à cōditore eiusdē nominis dictū, qui & Mineruā Alalcomeneā ibidē colendā statuit. Asplendon cuius meminit Home. in catalogo, alterā apud Phocēses supra cōmemorauit. Harma ut Pausanias in x. uicus prope Mycalessum à curru Amphiarai illò adfectatores fugietis: uel quod illic fractus fuerit, dū quæsitus ad bellū Thebanū lateret. Est & in Attica locus Arma apud Tanagrā, habēs arcē inexpugnabilē. Haliartus quod locus piscibus & paludibus abūdet: quapropter Homer. περιέντ' ἀλίπρον, id est, herbosam dicit, Ptolemæo Haliartus in Elide ponit: scribitur & sine aspiratione si à Thersandri filio originē habeat, ut Eusta. Acraphia fœminini generis, Pausania neutri, nonnullis Acraphnia, ubi Apollo Acraphnius colebatur, Eust. Coronea à

Laodamas
Creon rex.
Aegialeus
Adrastrum filius.
Thersandrus
Polynicis.
Potisamenus
Thersandrus
Amphiarai.

Bœotia Hyantis dicta.

Arna urbs

Ascra
Anthedon

Aulis

Alæ
Alalcomeneum
Asplendon

Harma

Haliartus
Acraphnia,
Coronea

- Coro filio Therlandri. In hac talpa non gignitur, quo fermè animali tota Bœotia scatet: allata uero non uiuit. Sita est ut scribit Strabo in altissimo prope Heliconē loco. Hic Pambœotia erāt solita celebrari. Quatuor esse Coroneas supra in Thessalia memorauī. Cirram supra inter Phocenses ex autoritate Strabonis posui. Suida grāmaticus in Bœotia collocat prope Delphos stadijs xxx. Cirreum etiā cāpum. Charonea uicus est prope Cytharonem montē, incola Cheronæus, unde Plutarchus fuit. Claros, ubi Apollinis Clarij templū, ἀπὸ τῆς Cabiri κληρῶ, quod ei ex sorte hic locus inter ceteros deos obtigerit. Cabiri gens Bœotia Pausania I X. Sunt item Cabirai in Ponto. Cope urbs, incolæ Copei dicuntur ab usu remorū, quibus indigenæ utuntur, nauigātes inter loca palustria: ex quo Plateæ ciuitas uicina eadē ratione cognominatur. πλάτη idem enim quod κόπη, quæ dictio tria significat: ciuitatem ipsam, remū, & capulum ensis. Coparū meminit Home. κόπας εὐθηκσίτη. Creusa cōtra Megara Straboni. Ptol. Delium oppidū prope Aulida parum à mari recedēs Stephano. Eutresis sis quam paulo ante in uersu Homérico cōmemorauimus, clara Apollinis oraculo uocata ἀπὸ τῆς εὐθηκσίσεως, ob concursus & deductiones multorum inter se uicorum: adiacet uia qua Thespijs Plateas itur, edificata à Zeto & Amphione ut Eustath. Strabo scribit Eutresin castrum esse Thespiensium, ubi Zetus & Amphion habitauere, antequam Thebis dominarentur. Eteonus penultima producta situs in colle iuxta Asopū fluuium. Home. πάλυκνημόρ τῆς ἐπωμόρ, dicit enim Polycnemon quod origano abūdet: nam Argiui κνημόρ, origanū uocant. Hoc oppidū nunc Scrapha uocatū, Eust. Erythra. Homer. εἰλέσιον ἐρύθρας, sita sunt sub Cytharone: alia quoq; in Ionia, in Libya, in Locride, in Cypro, quam nunc Paphum dicunt. Eleuthera ab Eleuthero Apollinis filio: alia in Creta, in Pōto, in Lycia. Eleū locus Bœotia palustris ex argumento nominis. Glissa in summo sita colle. Græa nonnullis Tanagra est, alijs uicinum oppidū. Nam cum Græa Homerus meminert, Tanagraeos ad Troiā minime uenisse Euphoriō dicit: uocatur & Pœmādria apud Lycophronē. Aristoteles uero Græam ait, quod nūc Oropū dicūt esse, dicitq; à uetula cuiusdā cura, hæc Eust. Strabo scribit Græam locum esse Oropo proximum ubi templū Amphiarai, Narcissiq; Erethrici sepulcrū uisitur, quod taciturni cognominatur: quoniā illō accedētes tacere soleāt: causam nō refert, dicit autem Tanagrā ab læua esse Thebis Argos proficiscētī. Ilesium Homero supra nominatū, unde Ilesiensis. Mycalessus in mediterranea ut Thucydides VIII. dicitur à mugitu Gorgonū ibi ortarū, uel bouis qui hucusq; Cadmū secutus dicitur. Est & alter in Cariaci Iouis templo. Mons quoq; Mycalessus contra Samum. Mycalessum uero Tanagricū uicum cōmemorat Strabo. Est & Mycale Caria ciuitas. Medeon à Medeone filio Pyladis & Electra, ut Strabo: est alter in Phocide prope Crissalū, distās à Bœotia stadijs CL. unde hæc de qua nūc scribimus, Medeon colonia deducta est. Midia quæ & Argia, & ciuitas Persei uocatur: altera apud Tyrintha. Nisa tēplū habuit Dionysij, originē uero à quodā Niso: est & Nisea Megarensium nauale à Niso Pandionis filio dicta. Qui post Homerū fuere, dicūt nullo pacto Nisam esse Bœotia, sed Isum: quapropter scribēdū censent apud eum, Ἴσον τε ζάδεον ἀνδρόνα π. Hæc Strabo. Orchomenū Bœotia ciuitatē idem testatur in primis locupletem ac potentem fuisse in plano prius sitam, aquarum deinde inundatione in montē translata, tēplumq; in ea Gratiarum fuisse: est & Orchomenus Arcadia quæ Polymelos à pecoris copia dicitur. Hic de quo loquimur Minyus cognominatur, à Minyo siue flumine, siue rege. Eust. Onchestus urbs magna Pausania I X. situs in monte Straboni, habebat Neptuni templū ut Homer. ὄγχησόνος ἱερὸν προσήϊον ἀγλαδὸρ ἄλσος. Oechalee dicitur & Oechalia, ex eo quod inde Thebas celeriter peruenitur, uel à flumine iuxta currēte: tenet historia quod in medio sit Haliar-ti & Alcomeniū inuicē stadijs xx. distatiū quam fluuius eiusdē nominis præterfluit. Eust. Plures esse Oechalias in Thessalia dixi. Oropus in ora lōge protensa cōtra Eretria Eubœæ, ubi angustissimū efficit Euripū. Ogygia dicta est omnis Bœotia ab Ogyge rege. Est & insula uetusta ubi Vlysses quōdā naufragio seruatus est. Dicunt & Lydi Ogygij: & omīs deniq; Attica, ut Charax scribit in Chronicis, Ogygia quōdā dicebat. Eust. Peteō uicus Thebaidis Straboni, iuxta uia qua itur Antedonē, de quo nihil sanè tradit à ueterib⁹, nisi q; à Petcone quodā originē duxit. Phara urbs Bœotia, alia Messenia, alia Achaia. Plateas nume. plurali Herodianus pfert & acuit. Home. uero Plateā cum accētū in antepenultima. οἱ τε πλάται ἐχον, utrunq; sanè reperitur sicut Thespia & Thespia. Etymū trahitur ἀπὸ τῆς πλάτης, quod inter paludes is locus situs, remis inuicē ad nauigauerint. Huius ciuitatis plura apud ueteres: inter quæ

inter quæ & trophæa de rege Persarum, totq; uirorum fortium corpora liberantium Græciam: ex quo templū ibi Iouis liberatoris constructum, & gymnium certamen in honorem defunctorū institutum, sita apud Asopum est inter Cytharonem & Thebas. Eustat. Potniæ urbs, cuius & Homerus meminit. Thebæ metropolis Bœotia: à filia Asopi, uel ἀπὸ τῆς θεῦσαι, id est, cucurrisse usq; eò bouem ducem Cadmi, Hom. οἱ δ' ἔτι δὴ βῆας εἶχον ἐν κτίμῳ πῆοιέ τ' ἔσθ'. Nonnulli poetæ uerbum subunione legunt Hypothebas: quod Thebani ad Troiam non uenerint, nuper ab Argiuis direpti. Quidam uenisse dicunt, sed hos fuisse qui ciuitatis ruinam in locis campestribus alteras Thebas ædificauerunt, ac Hypothebas nominauerūt, hæc Eustathius. Stephanus nouem Thebas diuersis in locis nominat: primas Bœotias, deinde Aegyptias, Thesalicas, in Lycia, prope Troiam in Ionia, iuxta Miletum, in Attica, in Chaonia, in Italia, in Syria. Thespea. Hom. θέσπεα γραιάντε, scribitur etiam per i sine di-phthongo, ut θέσπεα θέσπια. Dicitur à Thespiade siue Thespio Teuthratis filio. Hinc Narcissum fuisse ferunt Cœphisi fluij filium: hic & Cupido Praxitelis nobilitatus, propter quæ Thespiæ uisuntur. Est & Thessalica & Sardiæ Thespiæ. Thisbe. Hom. πλυτρήρωνά τε θίσβω, dicta à filia Asopi, portū habet columbis adamatū, ut uersus ipse mōstrat: à mari recedit, uicina Thespiensibus, ab austro pertingens ad Heliconē ut Strabo: ciuem habet Ismeniam nobilem tibicinē. Tanagra, quam Homerus Græam in catalogo uocat, ob loci uicinitatem, dicebatur prius Poemadria. Lycophron. ἦ μὲν βαδῆα λαμίαςας ποιμαυδζιάμ, πλὴν δὲ γραιάντε ἐνιοι λέγεται, τὸ νῦν δὲ διβαϊκῆς καλῶμεν ἐδῶ. Tegyra ubi Apollinē dicunt natum, unde & Tegyreus Apollo: quanquam alij in Delo, ut Eusta. Scolus uicus Bœotia: sub monte Citharone, uel iuxta Plateas asper & inadcessus, unde prouerbiū: Solum neq; ipse adcesseris neq; euntem sequaris. Pentheum dicunt illò profectū discerptum à Bacchis. Ferunt hic panes laudatissimos fieri, ex quo statua Cereris Megalartæ erecta cōspiciebatur: est & Scolus Olynthiacus, Eustathius. Schœnus à uiro eiusdē nominis uel à iuncis ibi proueniētibus, eidē Straboni in Thebaica regione ponitur, distans à Thebis stadijs L. quem fluius eiusdē nominis abluit. Stephanus Schœneum in Arcadia ponit. Hyettus uicus ἀπὸ τῆς ἕτερος, quod imbri sit maxime obnoxius. Hyle locus in Bœotia quod syluosus sit, Hyria regio prope Aulidē, quodam uero oppidum. Alia est iuxta Isauriam: alia circa Iapygiam Italia: Cretensium colonia. Strabo testatur Hyriam primo in Tanagra fuisse, deinde Thebaide prope Aulidem ubi Orionis incunabula. Montes Bœotia:, Aracynthus ubi Minerua Aracynthia colebatur, ut Rhianus hoc uersu testatur. κλῦθι μοι ἐν χάσμῳ ἀρακυνθίας ἐν πατέρησιν. Citharon haud procul à Thebis definit. Iuxta quæ Asopus fluit eius partē inundans, ut Strabo. Theumessum quoq; mōtem ex Ori poetæ autoritate Stephanus ponit. Helicon Phocidī uicinus haud procul à Parnasso, illi & altitudine & circuitu quàm similis: hic Hippocrene, id est fons Caballinus, & Libethridū spelunca Nympharum. Hic etiā Permessus & Olmeus amnes in unum exeuntes, in Copaidem lacū iuxta Haliartum incurrunt. ATTICA post sinum Corinthiacū reperitur: quam Strabo ab Actione rege appellatā dicit. Attidem uero ab Attide Cranaī filia, seu uerius à littore quod protēsum angustumq; à Megaris usq; ad Suniū habet, Atticam putat uocitatam. Megarēses enim in parte Atticæ ponit, quorū regio Megaris, ciuitas Megara, tota quidem sterilis sicuti & reliqua regionis Attica. Hinc secta philosophorū Megarensis emerit ab Euclide Megarensi. Hinc & Theognes ille qui Hypothecas scripsit quæ nunc extāt. Oppida eorum Aegirosa Straboni, Aegosthena Pausania. Polichna & Nisea quæ Homero cōmemorantur in Megarensium catalogo. Nisea enim nauale ipsorum est à Niso Pandionis filio Straboni. Hellanicus in primo sacrorū κληνίξια μείλεθ Νίσου τὸ μῆναι δῖονθ, θὲ μεγαρέα τὸ γχιςθ. Eleusis oppidū in ora ubi Cereris templū & sacra Eleusina. Ilissus fluius unde rapta fuit Orithyia Erecthei regis filia à Borea Thraciæ rege. Munychia nauale Atheniēsū in Chersonesi specie muro uallata, Pyreū aliasq; habitatiōes cōplectēs: in qbus Armamētariū Philonis Architecti opus, & statio nauium c c c c. capax. Pyreus portus & oppidū ubi tēplū Iouis Soteris & Mineruæ Poliads cum igne ppetuo, & uirginū domo. Muri Pyrei deiecti fuere primū à Lacedæmonijs, deinde à Sylla cū Pyreū per obsidionē expugnauit. Suniū pmtoriū. Int⁹ uero Athenæ apud Ilissum, de qbus paulopost. Marathon nobilis Milciadis uictoria de Persis, & tauro Marathonio regionē uastate, ac à Theseo supato. Oropus inter Bœotia & Atticā, de quo sape inter eos cōtētio fuit. Brauron ubi Diana colebat, ut ait Paula, Tricorinthū populus & tribus Atheniēsū. Deniq; c l x x. populi seu tribus

Potniæ

Thebæ

Nouem Thebæ.

Thespiæ

Narcissus

Cœphissus

Thisba

Ismenias

Thisbeus

Tanagra

Græa

Tegyra

Scolus

Schœnus

Hyettus

Hyle

Hyria

Aracynthus

Citharon

Theumessus

Helicon

Hippocrene

Libethridum

spelunca.

Permessus

Olmeus

Copais lacus.

Attica

Megara

Aegirosa

Aegosthena

Polichna

Nisea

Eleusis

Ilissus

Munychia

nauale.

Pyreus

Sunium pro-

montorium.

Marathon

Oropus

Brauron

Tricorinthū.

Tribus c po-

puli clxx.

seu tribus

amicissimum habuere Cassandrum, qui Demetrium Phalereum Theophrasti discipulum urbi preposuit, optime reip. consulentem, Demosthene ac Lyfia interfectis. Post hæc Romani successere rebus Atheniensium per C. Flaminium Imp. post uictum in Macedonia Philippum: eos tamen proprijs uti legibus permisere: uerum Mithridates rex Ponti rebus tunc auctus, cum illis etiam dominaretur, quos uoluit tyrannos apud eos constituit: è quibus Aristonem qui ciuitatem lacerabat, Sulla tunc uictor contra Mithridatē Pyreo incenso per obfidionem expugnatū supplicio adfecit, urbi uero pepercit. Perseuerauerunt deinde Athenienses magno in honore apud Roma. quibus iam dudū leges XII. tab. dederāt. Studiū quoque sapientiæ doctrinarumque omnium Latia iuuetuti prabuerūt. Eorum res claras plurimi scriptores literis mandauerunt: inter quos Aristides encomio nobili quod exstat. Atticā Amurathes Turca patrū nostrorū memoria primus inuasit, præter Athenas ipsas. Hæ quoque amissæ expulso duce ex Acciaolorū genere, de quibus alibi narraui. Athenas Isocrates orator, ut ait Aelianus, cōparabat meretrici, quæ forma quoscūque uel nobiles ad eius cōgressum primo trahit, ad cōmorandū uero nequaquam. Sic quoque Athenæ aduenā adlectabāt: Ciues & incolæ minime ob primorū inuidiā & æmulationē. Athenienses Philippus Macedo Hermis cōparabat, qui præter os uirile nihil haberet: sic illis eloquētiam superesse tantū & audaciā. Athenis in monte contra Palladis arcē ad Aram Tranini hæc adhuc legitur inscriptio. αἱ δὲ εἰς Ἀθῶναι ὁρίσειας πόλις, αἱ δὲ εἰς Ἀθῆναις ἑὸν ὁρίσειας πόλις. Legit & Festi Rufi memoria pro cōsulis Græciæ, ad columnā in arce Athenarū ante Palladis tēplū. τῶ λαμ προτάτω ἀνδρπάτω φιλῆ δάδος ρόφω φαίσιω Ἐρεοπαγείτη, ἡ δὲ ἀρεοπάγος ἑστὴ τῶ τριακοσίω, ἑὸ δὲ δῆμος ὁ ἀθῶναιω, εἰνοίω ἑὸ εὐργεσίω ἐνεκα. id est: Splendidiss. Procos. Græciæ Rufe Festo, & Arcopagita, Areo pagi Senatus trecetorū, & populus Atheniē. beneuolentiæ ac beneficentiæ gratia.

Cassander.
Romani per
C. Flaminium.
Mithridates.
Aristo tyrannus.
Sulla

R. VOLATERRANI COMMENTARIORVM
VRBANORVM LIB. IX.
PELOPONNESVS.

PELOPONNESVS inter Ionium & Aegæum pelagus constituta plura nomina ex colonis accepit diuersis. Nam prius Apia ab Apeo Phoronei filio, de quo in Arcadia postea dicā, à Pelasgis deinde Pelasgia: mox Argos ab Argiuis: postremo Peloponnesus à Pelope dicta est. Nam hæc ut reliquus Græciæ tractus à Barbaris quondā tenebatur, ut Hecataeus & Milesius Straboni sunt autores: cum & Pelops ipse ex Phrygia uenerit, Danaus ex Aegypto: dein Dryopes & Caucones & Pelasgi & Leleges terras omnes intra atque extra Isthmon occupauere,

Peloponnesus.

Atticum agrū Thraces cum Eumolpo ueniētes tenuere, Daulidē uero Tereus, Cadmeam aduecti cum Cadmo Phœnices: Bœotiam ipsam Aones & Hyantes. Præterea sunt argumento nomina ipsa barbara: ut Cecrops, Codrus, Cotys, Drymas, qui Græcis imperauerunt. Describitur Straboni forma platani folio similis: circuitu Plin. D. L. XIII. pass. mil. In eo regiones VIII. Corinthia, Sicyonia, Argia, Laconica, Messenia, Pisea seu Elidis, Achaia, Arcadia. Montes uero LXXVI. Maria tot ferè quot sinus ac Chersonnesi panduntur. Quare à Pindaro πολύγναμπος πελοπόννησος, id est, sinuosa appellatur: sed & arx Helladis quōdam dicta, & Isthmo cōiūgeretur Helladi. Hellas enim in Isthmi angustijs incipit, Atticāque cōprehendit: quo sanè nomine omnis olim Græcia uocabatur. Græcia deinde à rege Græco uocari coepta Plinio. Pausanias scribit quod apud Isthmū Isthmia celebratur, ubi theatrū & stadiū erat albo lapide, & Neptuni tēplū nobile cum sylua pinuū quibus coronabatur Athleta. Neptunū em Corinthij solū existimāt unā cū sole circūagere mūdū. Est & alter Isthmos Cardiacus in Thracia, de quo supra dixi: uterque sanè Hexamiliū hodie ex loci distātia nominatur. Hūc muro frustra quidā cinxere Impatores Cōstantinopolitani postquam Turcæ in Græciā ingredi sunt ausi. Hūc & olim pfodere plures infesto semp̄ omine tētauerunt. Demetrius primo rex: Julius Cæsar, Caius, & Nero principes: postremo Adriani tēpore Herodes Attic⁹ nō tam tētauit quā frustra excogitauit, ut in eius uita cōmemorauim. Amurathes Turca hūc tādē cepit subacta Thessalonica, Bœotia, & Attica, dedētibus se Peloponnesiacis. Nostra uero memoria filij ei⁹ Mahumetes omni Peloponneso præter pauca oppida potit⁹ est, eiecto Thoma Paleologo: quem cum

Isthmos
Cardiacus
Hexamiliū